

Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone BE2101538 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten

DE VLAAMSE REGERING,

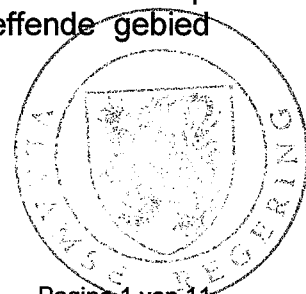
Gelet op het Natuurdecreet, meer bepaald op artikel 7, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 12 december 2008, artikel 8, artikel 13, §1, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 7 december 2007, artikel 36bis §9, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002, gewijzigd bij de decreten van 22 april 2005, 19 mei 2006, 7 december 2007 en 12 december 2008, artikel 36ter, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006 en 27 april 2007, en artikel 51, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 tot vaststelling van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie zijn voorgesteld als speciale beschermingszones;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2012 tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2100024 Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en tot vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone 'BE2101538 Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, waarmee de Regering het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het desbetreffende gebied principieel heeft vastgelegd;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 4 december 2012;

Gelet op het advies 2011-71 van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, gegeven op 20 oktober 2011;

Gelet op het gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012, gegeven op 19 januari 2012/27 januari 2012, het gemeenschappelijk advies 21-2012/04-2012, gegeven op 22 maart 2012/30/ maart 2012 en het gemeenschappelijk advies 64-2012, gegeven op 28 september 2012, van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij;

Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Overwegende dat door de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en door de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij geen advies werd verstrekt binnen de termijnen gesteld door artikel 16, §2, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen op 8 februari 2012 heeft meegedeeld dat de termijn voor advies niet gehaald werd en dat de procedure verdergezet mag worden;

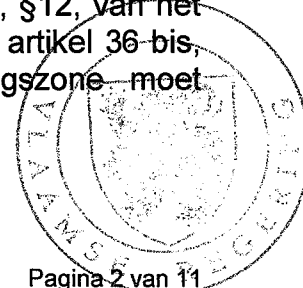
Gelet op de adviesaanvraag die op 21 december 2011 bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen is ingediend, met toepassing van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen;

Overwegende dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen op 11 januari 2012 beslist heeft geen advies uit te brengen over de voorontwerpen van besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrictlijn van de speciale beschermingszones, zoals door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bekrachtigd op 18 januari 2012;

Gelet op het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, artikel 21, dat toestaat dat wordt voorbijgegaan aan de ontstentenis van een akkoord;

Gelet op het advies 53.851/1/V t.e.m. 53.886/1/V van de Raad van State, gegeven op 18 september 2013, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, hierna het Natuurdecreet te noemen, de Vlaamse Regering elk gebied dat in aanmerking komt als speciale beschermingszone en dat ze definitief heeft vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet, of dat krachtens artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36-bis, §6, van het Natuurdecreet, bij besluit als speciale beschermingszone moet

aanwijzen; dat ze dat zo spoedig mogelijk moet doen, uiterlijk binnen zes jaar nadat de Europese Commissie het gebied van communautair belang heeft verklaard;

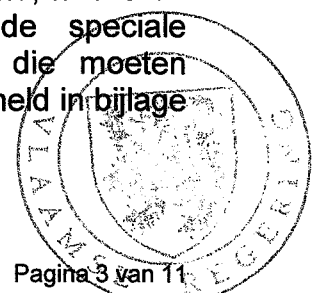
Overwegende dat het gebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 tot vaststelling van de gebieden die in uitvoering van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszones is vastgesteld als gebied dat ter uitvoering van artikel 4.1 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde fauna en flora, hierna de Habitatrictlijn te noemen, door het Vlaamse Gewest aan de Europese Commissie is voorgesteld als speciale beschermingszone en daarom, ingevolge artikel 36bis, §12, van het Natuurdecreet, geacht wordt definitief te zijn vastgesteld in de zin van artikel 36bis, §6, van het Natuurdecreet;

Overwegende dat de Europese Commissie het voormelde gebied van communautair belang heeft verklaard bij beschikking 2004/813/EG van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio; dat het voormelde gebied moet worden aangewezen als speciale beschermingszone;

Overwegende dat de speciale beschermingszones met toepassing van de Habitatrictlijn, moeten worden aangewezen voor de instandhouding van de habitats uit de bijlage I bij het Natuurdecreet en van de soorten uit de bijlage II bij het Natuurdecreet;

Overwegende dat artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, hierna het Procedurebesluit te noemen, de elementen opsomt die een aanwijzingsbesluit moet bevatten; dat overeenkomstig artikel 10 van het Procedurebesluit een voorstel voor toevoegingen of schrappingen van Europees te beschermen habitats en soorten in het aanwijzingsbesluit opgenomen moet worden als dat vereist is op basis van nieuwe wetenschappelijke gegevens; dat bij de rapportering over de staat van instandhouding van de Europees te beschermen soorten en habitats ter uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrictlijn en tijdens de opmaak van het rapport ter onderbouwing van de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen van 8 mei 2010 als vermeld in artikel 5 van het Procedurebesluit, en het rapport ter onderbouwing van de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, nieuwe wetenschappelijke gegevens zijn verzameld over het voorkomen van Europees te beschermen soorten en habitats in dat gebied en het belang van dat gebied voor het duurzame voortbestaan van die soorten en habitats in Vlaanderen;

Overwegende dat op grond van artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet ter uitvoering van de Habitatrictlijn en richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, hierna de Vogelrichtlijn te noemen, de administratieve overheid binnen de speciale beschermingszones de nodige instandhoudingsmaatregelen neemt die moeten beantwoorden aan de ecologische vereisten van de typen habitats, vermeld in bijlage

I van het Natuurdecreet, en de soorten, vermeld in de bijlagen II, III en IV van het Natuurdecreet, alsook van de niet in bijlage IV van het decreet genoemde en op het grondgebied van het Vlaamse Gewest geregeld voorkomende soorten trekvogels;

Overwegende dat overeenkomstig artikel 36ter, §1, van het Natuurdecreet de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen voor de nodige instandhoudingsmaatregelen en de ecologische vereisten, alsook een procedure voor de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen; dat die regels en die procedure zowel gelden voor de gebieden die aangewezen zijn met toepassing van de Vogelrichtlijn, als voor de gebieden die aangewezen zijn met toepassing van de Habitatrichtlijn; dat de Vlaamse Regering van die bevoegdheid heeft gebruikgemaakt bij het Procedurebesluit; dat als een Europees te beschermen gebied, vastgesteld ter uitvoering van de Vogelrichtlijn, en een Europees te beschermen gebied, vastgesteld ter uitvoering van de Habitatrichtlijn, elkaar geheel of gedeeltelijk overlappen, zoals in dit geval, krachtens artikel 8, §1, tweede lid, van het Procedurebesluit, de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor die gebieden ontworpen kunnen worden op basis van een geïntegreerd rapport;

Overwegende dat, krachtens artikel 10 van het Procedurebesluit, voor elk gebied dat moet worden aangewezen als speciale beschermingszone op grond van artikel 36bis, §9, van het Natuurdecreet, het voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen moet worden geïntegreerd in het voorontwerp van aanwijzingsbesluit; dat het besluit dat het gebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' aanwijst als speciale beschermingszone de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied moet bevatten;

Overwegende dat de instandhoudingsdoelstellingen voor een Europees te beschermen gebied worden opgemaakt op basis van een rapport dat de componenten, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit, bevat; dat in het daarin te formuleren voorstel van instandhoudingsdoelstellingen de prioriteiten worden geïntegreerd; dat waar in het Procedurebesluit prioriteiten zijn gedefinieerd als "een voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen binnen een Europees te beschermen gebied, gelet op de Europees te beschermen soorten en habitats waarvoor het gebied is aangeduid, gelet op de desbetreffende gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen en gelet op de voor dat Europees te beschermen gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging met betrekking tot de in dat gebied te beschermen soorten en habitats", die 'voorrangsorte van instandhoudingsdoelstellingen' te begrijpen is als de oplistings van een aantal te nemen acties die inspelen op de naar voren geschoven instandhoudingsdoelstellingen; dat die acties niet per definitie zullen toelaten om *alle* instandhoudingsdoelstellingen te realiseren, maar dat het prioritair aanpakken ervan een sterke voorkeur geniet;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 9 van het Procedurebesluit, de minister een voorontwerp van instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten vaststelt op basis van 1° het bovenvermelde rapport, 2° een door het Agentschap voor Natuur en Bos opgemaakt verslag over een consultatie, met betrekking tot dat rapport, van de betrokken doelgroepen in het Europees te beschermen gebied in kwestie, 3° het overleg met de gewestelijke overleggroep, bedoel in artikel 3 van het Procedurebesluit, over de in de twee vorige punten vermelde documenten; dat het verslag over de consultatie van de lokale doelgroepen is opgemaakt op 28 juni 2012

en dat het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep heeft plaatsgevonden op 5 maart 2012, 27 augustus 2012 en 10 september 2012;

Overwegende dat de besluiten van het ruilverkavelingscomité Weelde, zoals vastgesteld in de samenvattende nota gehandtekend op 26 september 2012 door de voorzitter en de secretaris van het ruilverkavelingscomité, dat als bijlage is opgenomen bij het S-IHD rapport, niet gewijzigd worden.

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos, op grond van de besprekingen bij dat overleg, het ontwerprapport, vermeld in artikel 8 van het Procedurebesluit heeft afgewerkt en het rapport heeft overhandigd aan de bevoegde minister op 10 oktober 2012; dat het rapport alle componenten bevat die vereist zijn op grond van artikel 8 van het Procedurebesluit;

Overwegende dat de bevoegde minister, op basis van het haar op 10 oktober 2012 overhandigde rapport, het bovenvermelde verslag over de consultatie en het bovenvermelde overleg met de gewestelijke overleggroep, het voorontwerp van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor het gebied heeft vastgesteld;

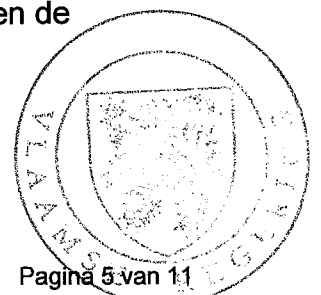
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos rekening heeft gehouden met de ontvangen adviezen 2011-71, 06-2012/01-2012, 21-2012/04-2012 en 64-2012 van de strategische adviesraden, waaruit wijzigingen aan de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten, zoals door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd op 14 december 2012, zijn gevolgd;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 suggereert dat de Vlaamse Overheid zich ter dege voorbereidt op mogelijke vervolgstappen in lijn met het lopende overlegproces en daarover ook duidelijk communiceert met de overlegpartners;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners het overlegproces heeft geëvalueerd en bijgestuurd, in samenwerking met de overlegpartners het implementatietraject heeft uitgewerkt en dat de overlegpartners actief betrokken werden in de werkgroepen rond bestaande kwesties;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 voorstelt om de aanbevelingen van de WTC verder door te vertalen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners vijf kwestiewerkgroepen opstartte die een aantal steeds weerkerende kwesties dienden op te lossen, dat de Vlaamse Overleggroep besliste de referentiewaarden niet te wijzigen tijdens het huidige proces, gezien dit een voor Europe juridisch onaanvaardbaar uitstel voor de goedkeuring van de instandhoudingsdoelstellingen en prioritair inspanningen zou teweegbrengen, dat in het voorjaar 2013 een WBC rond de referentiewaarden wordt opgestart, waarna deze in functie van de eventuele herziening van de doelstellingen ikv de monitoring en zesjaarlijkse rapportering en evaluatie door de EC, al dan niet bijgesteld kunnen worden; dat de gewijzigde instandhoudingsdoelstellingen door de WTC opnieuw bekeken werden en de conclusie van de WTC hierover voorwaardelijk gunstig was;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen in haar advies 2011-71 vraagt dat er werk wordt gemaakt van een uitvoeringsplan in overleg met de doelgroepen, zodat het voor de betrokken actoren duidelijk is wie welke doelen waar en wanneer moet realiseren;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd en dat er voor de figuur van een Natura 2000 management plan per speciale beschermingszone gekozen wordt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het overleg over de algemene aandachtspunten bij voorkeur voor eind 2012 gebeurt, bijvoorbeeld binnen de werkgroepen die de kwesties behandelen;

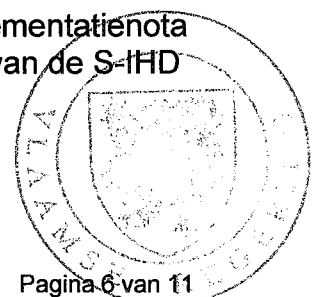
Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners de verwerking van de algemene aandachtspunten heeft geïntegreerd in de werking van de vijf opgestarte kwestie-werkgroepen en dat de betrokken sectoren na de resultaten van de kwestie-werkgroepen en de andere overlegfora, een samenvatting van de nog relevante aandachtspunten voor de implementatie hebben ingediend, dewelke aan de Vlaamse regering worden overgemaakt in de 'standpuntennota';

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat bij een gefaseerde evaluatie van de IHD (ten minste) volgende punten in onderlinge afweging mee in rekening gebracht worden: socio-economische toets, algemene impact van ruimtebeslag beperken, voldoende waarborgen van de lokale gunstige staat van instandhouding in het belang van het behoud van het areaal, belang van een robuust doelenkader als buffer voor de dynamiek van de open ruimte;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners zowel bij de totstandkoming van de gewestelijke en specifieke instandhoudingsdoelstellingen als bij de optimalisatie van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen binnen de werkgroep kalibratie, deze punten in overweging genomen hebben en overwegende dat niet voor elk Europees te beschermen habitat of soort dat voor een speciale beschermingszone is aangemeld of binnen een speciale beschermingszone voorkomt, er gestreefd moet worden naar een lokaal goede staat van instandhouding;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen een sluitende timing op te stellen met prioriteiten voor het vastleggen van de IHD voor alle SBZ-V;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin een timing met prioriteiten voor het vastleggen van de S-IHD voor alle SBZ-V werd opgenomen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat de problematiek rond de kalibratie van doelstellingen binnen de werkgroep kalibratie wordt behandeld, waarbij een duidelijke afweging met de lokale socio-economische context bij de kalibratie en de implementatie van de bosdoelstellingen wordt benadrukt;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de doelstellingen zijn geoptimaliseerd;

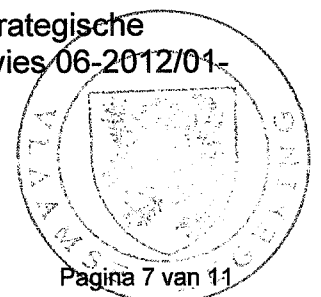
Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen dat het gebruik van vorken voor de doelstellingen verwijzen naar de lopende kalibratie- en de implementatiefase van het IHD-proces en Inzake recreatie wijzen op het belang van een passende beoordeling, die de verenigbaarheid van geplande activiteiten en de S-IHD moet nagaan;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners in de werkgroep kalibratie de doelstellingen heeft gekalibreerd op verschillende manieren en dat hierbij de socio-economische context en de wensen van de doelgroepen in overweging werden genomen binnen de ecologische randvoorwaarden van de Habitat- en Vogelrichtlijn en dat ten gevolge van deze oefening de vorken voor de Europees te beschermen habitats werden omgezet in unieke getallen en overwegende dat inzake de verwijzing naar de Passende beoordeling in de kwestie-werkgroep Passende beoordeling in samenwerking met de overlegpartners het instrument Passende beoordeling verder werd uitgewerkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 vragen aan ANB en INBO om na te gaan of: (1) de S-IHD het behoud van het areaal van Europees beschermde soorten en habitats voldoende verzekeren; en (2) de metapopulatie-criteria voldoende vervat zijn in de S-IHD;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van punt 1 van het bovenstaand advies bevestigt dat bij het plaatsen van doelen bij de specifieke instandhoudingsdoelstellingen maximaal rekening gehouden werd met het behoud van areaal in kritische randhokken, dat in navolging van punt 2 van het bovenstaand advies reeds bij de opmaak van de Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen rekening is gehouden met de metapopulatiebenadering, dat bij het plaatsen en bij de optimalisatie van de doelstellingen binnen de kalibratiewerkgroep gestreefd werd naar de creatie van grote kernen voor bronpopulaties voor fauna en dat het streven naar grote kernen ook werd vertaald volgens het principe "zuinig ruimtegebruik";

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-

2012 vragen om tegen eind 2012 een concreet plan van aanpak uit te werken om de LSVI-tabellen aan te vullen met kensoortvereisten;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de doelgroepen een plan van aanpak heeft opgemaakt tot wijziging van de LSVI, waarin ook de aanvulling met de kensoortvereisten wordt opgenomen, dat dit plan van aanpak is opgenomen in de implementatienota;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 het belang van grensoverschrijdend overleg benadrukken;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies benadrukt dat tijdens de implementatiefase overleg met alle betrokkenen zal gebeuren, dus ook grensoverschrijdend overleg indien dit opportuun is om een optimalisatie van inspanningen en resultaat te verkrijgen;

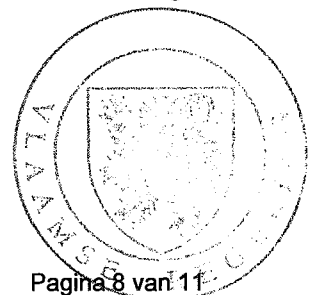
Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 06-2012/01-2012 ervoor pleiten dat er snel antwoord gegeven wordt op de vraag op welke manier het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden. Het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" moet meer duidelijkheid krijgen;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners een implementatienota heeft opgesteld, waarin de krachtlijnen van de realisatie werden vastgelegd, waarin werd uitgewerkt op welke wijze het beheer in bestaande natuur- en bosgebieden zal geoptimaliseerd worden en waarin het principe "de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten" verder werd verduidelijkt;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 suggereren dat het duidelijk geografisch lokaliseerbaar probleem van de drinkwatervoorziening in principe gebiedsgericht oplosbaar moet zijn;

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners bij de optimalisatie van de instandhoudingsdoelen binnen de werkgroep kalibratie, het belang van de drinkwaterwinningen en de socio-economische context in overweging genomen heeft en dat tijdens de implementatiefase gebiedsgericht oplossingen gezocht zullen worden voor eventuele resterende problemen;

Overwegende dat de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij in hun gemeenschappelijk advies 64-2012 van oordeel zijn dat in gebieden met groene bestemmingen of in eigendom van een bovenlokale overheid er gekozen moet worden om in die gebieden maximale, bijhorende aantallen vogelsoorten als doelstelling op te nemen in het licht van zuinig ruimtegebruik, efficiëntie en "sterkste schouders, zwaarste lasten".

Overwegende dat het Agentschap voor Natuur en Bos in navolging van het bovenstaand advies in samenwerking met de overlegpartners binnen de kalibratie-werkgroep via het principe 'sterkste schouders-zwaarste lasten' de doelstellingen zo veel mogelijk binnen de terreinen van de terreinbeherende verenigingen en overheden heeft gealloceerd, dat deze terreinen in het algemeen terreinen met groene bestemmingen zijn, dat door de toepassing van het 'principe zuinig ruimtegebruik' ook de soortendoelstellingen hierdoor maximaal aan deze terreinen werden toegewezen, dat het Agentschap voor Natuur en Bos er op wijst dat een maximale toewijzing van doelstellingen louter op basis van eigendom en bestemming ingaat tegen het principe zuinig ruimtegebruik, tegen de juridische bepalingen uit onder meer de habitatrichtlijn en tegen de ecologische vereisten van de soorten en dat soorten alleen maar tot doel kunnen gesteld worden indien er geschikt leefgebied voorkomt of een geschikt leefgebied binnen mogelijk is, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de meta-populatiecriteria;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

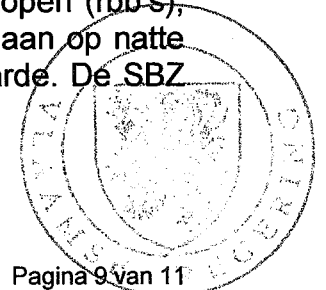
Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van artikel 4.4 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Art. 2. Het op de bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd, met de code BE2100024 aangemerkt gebied, genaamd 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout', en gelegen in de gemeenten Arendonk, Baarle-Hertog, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout wordt aangewezen als speciale beschermingszone ter uitvoering van artikel 36bis, §9, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hierna het Natuurdecreet te noemen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 van het Procedurebesluit.

Het habitatrichtlijngebied is 3.627 ha groot en omvat 16 deelgebieden. BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' is aangemeld voor 20 Europese habitattypes en 12 Europese soorten. De habitats en soorten binnen het gebied kunnen worden gegroepeerd in drie ecotoopclusters: (a) heidelandschap, (b) moeraslandschap en (c) droge bossen.

Het 'heidelandschap' is aspectbepalend. In de SBZ komen nog goed ontwikkelde voedselarme habitats (of in ontwikkeling voor), waar het gebied in Vlaanderen volgens de G-IHD zeer belangrijk (4010, 4030, 7150) tot essentieel (3110, 3130, 6230, 7140) voor is. Voor de populatie van 'heidesoorten' als boomleeuwerik (*Lullula arborea*), heikikker (*Rana arvalis*), poelkikker (*Rana lessonae*) en rugstreeppad (*Bufo calamita*) is de SBZ in Vlaanderen zeer belangrijk; voor de populatie van gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*) essentieel.

Naast vennen zijn oude ontginningsplassen (3150) en moerassen kenmerkend voor het gebied. Binnen de moerashabitats komt alkalisch laagveen (7230) en alkalisch (7140_base) en mesotroof overgangs- en trilveen (7140_meso) voor. De plassen en moerassen liggen veelal in een mozaïek van regionaal belangrijke biotopen (rbb's), opgaande begroeiing zoals struweel en alluviaal bos (91E0*) of sluiten aan op natte graslanden. Het 'moeraslandschap' heeft een hoge avifaunistische waarde. De SBZ is van essentieel belang voor grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*).

Bebossing komt verspreid voor over de deelgebieden van de SBZ-H. Veel van de bossen zijn een gevolg van de ontginning van de historische heide en worden gekenmerkt door homogene bestanden. Naald- en gemengd bos domineren. Het aandeel actueel habitatwaardig bos is gering.

Art. 3. §1. Het gebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande habitats van bijlage I van het Natuurdecreet (21 oktober 1997), met vermelding van hun Natura2000-code, waarbij het teken "*" aangeeft dat het een prioritair habitat betreft in de zin van de Habitatrichtlijn:

- 1° 2310 - Psammofiele heide met *Calluna*- en *Genista*-soorten
- 2° 2330 - Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen
- 3° 3110 - Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (*Littorelletalia uniflorae*)
- 4° 3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de *Littorelletalia uniflorae* en/of de *Isoëto-Nanojuncetea*
- 5° 3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
- 6° 3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren
- 7° 3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitans* en het *Callitrico-Batrachion*
- 8° 4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
- 9° 4030 - Droge Europese heide
- 10° 6230* - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
- 11° 6410 - Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
- 12° 6510 - Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 13° 7110* - Actief hoogveen
- 14° 7140 - Overgangs- en trilveen
- 15° 7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
- 16° 7210* - Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van *Caricion davallianae*
- 17° 7230 - Alkalisch laagveen
- 18° 9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Illici-Fagenion*)

- 19° 9160 - Sub-Atlantische en Midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion betuli*
- 20° 9190 - Oude zuurminnende eikenbossen met *Quercus robur* op zandvlakten
- 21° 91E0* - Alluviale bossen met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

§2. Het gebied BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' wordt als speciale beschermingszone aangewezen voor de onderstaande soorten van bijlage II van het Natuurdecreet:

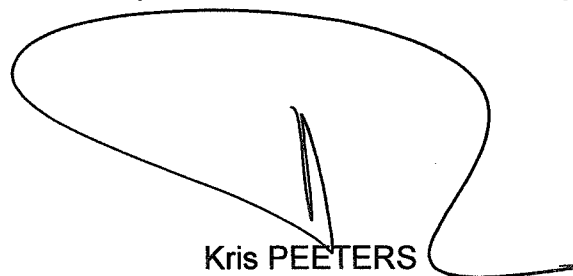
- 1° Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*)
- 2° Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*)
- 3° Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)
- 4° Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)
- 5° Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)
- 6° Kamsalamander (*Triturus cristatus*)

Art. 4. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 9, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2009 betreffende de aanwijzing van speciale beschermingszones en de vaststelling van instandhoudingsdoelstellingen, worden de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de gebieden BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en BE2101538 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout', vermeld in bijlage 2, gevoegd bij dit besluit, vastgesteld.

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor de landinrichting en het natuurbehoud, is belast met de uitvoering van dit besluit.

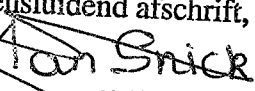
Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

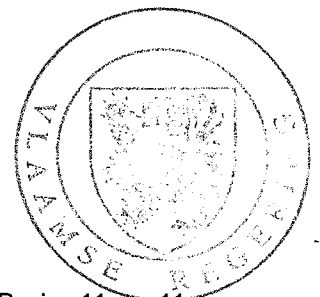
Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

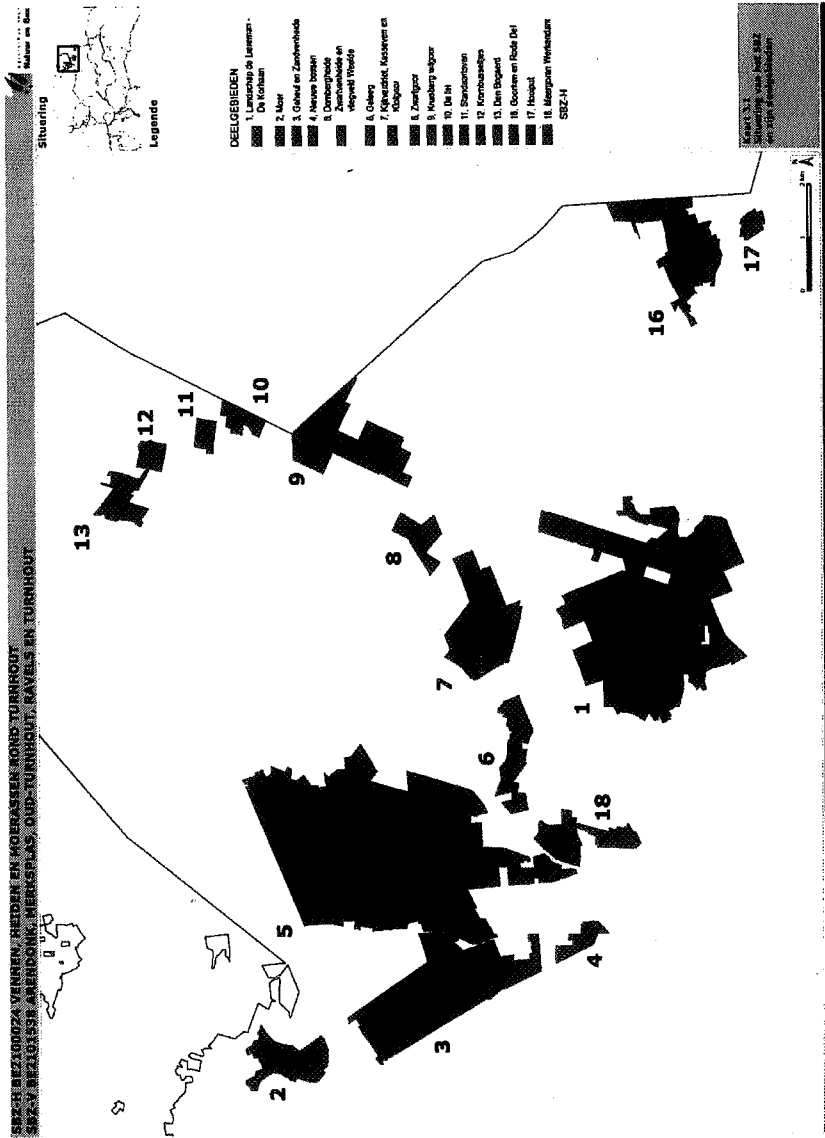
Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

Joke SCHAUVLIEGE

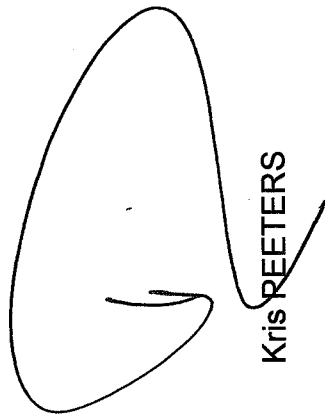
Bijlage 1. Situering van de speciale beschermingszone met de code BE2100024, genaamd 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout'

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrictlijn van de speciale beschermingszone BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone BE2101538 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten,

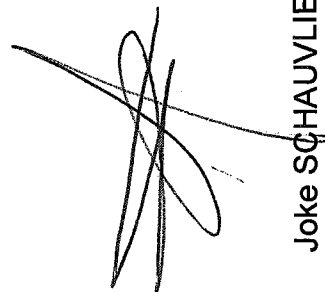
Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluisdend afschrift,
~~*Liesbeth Van Snick*~~
Liesbeth Van Snick
medewerker

Bijlage 2. De instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van de speciale beschermingszones met de code BE2100024, genaamd 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en met de code BE2101538, genaamd 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout'.

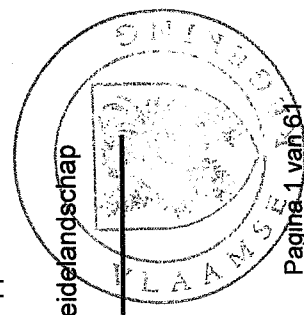
I. Instandhoudingsdoelstellingen

Legende	
Symbool	Omschrijving
↑	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit.
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit.

De habitats en soorten binnen het habitatrictlijngebied kunnen worden gegroepeerd in de volgende drie natuurclusters: (a) heidelandschap, (b) moeraslandschap en (c) droge bossen. Binnen het vogelrichtlijngebied zijn er twee ecofoonclusters: (d) droge bossen en (e) mozaïekrijk weidevogelgebied met kleine landschapselementen (bermen, houtkanten, hagen, veldbosjes, hoogstamboomgaarden, perceelstrandbegroeiingen, sloten, struwelen, poelen en waterlopen) en natte graslanden.

Speciale beschermingszone BE21000024 – Heiden, vennen en moerassen rond Turnhout

Het heidelandschap	<p>Het heidelandschap is aspectbepalend voor deze SBZ. Onder 'heidelschap' verzamelen zich een reeks van habitats, habitattypische soorten en regionaal belangrijke biotopen. In het heidelandschap komen (kwamen) vogelsoorten voor als wulp, kiekendieven, korhoen,... die typisch zijn voor grote aaneengesloten heidehabitats, maar met foerageergebieden in aangrenzend extensief cultuurlandschap met schrale graslanden. Voedselarme waters zoals vennen maken integraal deel uit van het heidelandschap. De (grotere) vennen zijn van belang als broed-, foerageer- en slaappleaats voor moeras- en watervogels.</p> <p>Habitats, regionaal belangrijke biotopen en habitattypische soorten van belang in het heidelandschap zijn:</p>
---------------------------	--

- landduinen (2310), buntgras- en struisgrasvegetaties op landduinen (2330), pioniervegetaties van voedselarme, zwak gebufferde permanente wateren (3110), oeverkruidvegetaties (3130), dystrofe vennen (3160), vochtige heide (4010), droge heide (4030), droog (6230_hn), soortenrijk (6230_ha) en nat (6230_hmo) heischraal grasland, actief hoogveen (7110), overgangs- en trilveen (7140_oli), veenslenken (7150);
- gageelstruweel (rbbSm), brem- en gaspeldoornstruwelen (rbbSg), vochtig wilgenstruweel op venige en zure grond (rbbSo).

Volgende doelen worden globaal beoogd voor het heidelandschap:

Realisatie van drie heidekernen van 'topkwaliteit'

Er komen in de SBZ een aantal middelgrote kernen, maar tegelijkertijd versnipperde heidehabitats voor. Kneipunt hierbij is dat nergens een voldoende grote aaneengesloten oppervlakte 'heidelandschap' voorkomt nodig voor het bereiken van een goede lokale staat van instandhouding van habitattypische soorten. Versterking door toename van de heidekernen en geassocieerde habitats (vennen zijn hier een integraal deel van) is absoluut noodzakelijk. De belangrijkste deelgebieden hiervoor zijn het **Turnhouts Vennengebied** (3, 5), **Liereman-Korhaan** (1) en **Kijkverriet, Kesseven en Klotgoor** (7). In deze gebieden komen nog goed ontwikkelde voedselarme habitats (of in ontwikkeling) voor waar het gebied in Vlaanderen zeer belangrijk (4010, 4030, 7150) tot essentieel (3110, 3130, 6230, 7140) voor is (conform G-IHD). De mogelijkheid bestaat hier om tot versterking van het heidelandschap te komen binnen een ruimere matrix van vennen (3110, 3130), vennen (7110, 7140, 7150), vochtige (4010) en droge (4030) heide, heischrale graslanden (6230) en landduinen (2310, 2330). De Liereman (1) heeft als enige gebied in de SBZ de potenties om te komen tot één groot heide- en veengebied met veenvegetaties in al zijn gradiënten.

Binnen de 3 deelgebieden dient gestreefd naar het onderling verbinden van verspreide heidehabitats tot grotere gehelen. Het onderling verbinden van de heidekernen tussen de deelgebieden is fysiek niet mogelijk (met uitzondering van 3 en 5). Daarnaast worden ook structureel overgangen van heidehabitats naar open, structureel eiken-berkenbos gecreëerd in functie van soorten als nachtzwaluw en boomleeuwerik. In deelgebied Liereman (1) kunnen ter plaatse Hoge Mierdse Heide en Korhaan landduinhabitats **2310** en **2330** versterkt worden door omvorming van beboste landduinen. Bijkomende ontwikkeling kan gebeuren in het noordoostelijk deel van het Turnhouts Vennengebied (5, beboste landduinen ten zuiden en noorden van het vliegveld van Weelde). Toename van 2310 en 2330 is mogelijk door omvorming van beboste landduinen en (aanvullend) het nastreven van 30-40% open plekken in bos op bodems zonder profiel, voor 2330 ook door herstelbeheer vanuit landbouw. Bij herstel van 2330 dient bijzondere aandacht uit te gaan naar het mineraalrijke type 2330_dw. De herestelde habitats dienen aansluitend bij bestaande open terreinen voorzien, zodat een zekere natuurlijke dynamiek kan spelen. Lokaal kan 2310 en 2330 ontwikkeld worden in een matrix met 6280_hn, 4030 (en open eikenberkenbos). In functie van het verzekeren van een actieve windwerking en spontane

dynamiek worden deze landduinhabitats in eerste instantie best ingebed in een matrix met andere schrale open vegetaties. Er wordt een toename beoogd van 27 ha voor duinheidehabitats, waarvan 25ha in deelgebied Liereman (1).

Het gentiaanblauwtje is een belangrijke habitattypische soort van de vochtige heide. Er is enkel nog een populatie van deze vlindersoort aanwezig in het Turnhouts Vennengebied (3, 5). De populatie in de Liereman (1) stierf in 2011 uit. In functie van duurzame populaties voor de soort wordt gestreefd naar een verdere toename van **4010**. Voor de ganse SBZ wordt een toename nagestreefd van natte heide in het Turnhouts Vennengebied (3, 5) en Liereman (1), waarbij het Kijkverdriet, Kesseven en Klotgoor (7) een mogelijke stapsteen voor het gentiaanblauwtje wordt. In dezelfde gebieden wordt een verdere toename van **4030** beoogd. Voor droge heide wordt in meerdere heidekernen een toename nagestreefd.

Er wordt een toename van 81 ha nagestreefd voor natte heide en 172 ha voor droge heide.

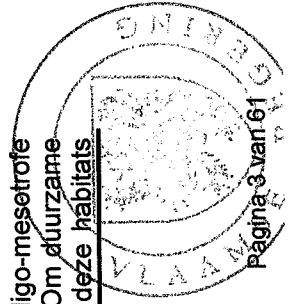
Mogelijkheden voor oppervlaktetoename voor met natte heide geassocieerde veenvegetaties (**7110**, **7140**, **7150**) zijn er vooral in de Liereman (creatie van één aangesloten heide- en veengebied) door o.a. herstelbeheer vanuit grote zeggenvegetaties, rietmoeras en vochtige struwelen. Voor 7110 wordt behoud van de actuele kwaliteit van de lokale hoogveenelementen in overgangsvveen (7110_olj) beoogd (behoud van een intact veenlichaam van $\geq 2,5$ ha). Een cluster aan veenvegetaties creëert uitbreidingsmogelijkheden voor **gevlekte witsnuitlibel** (twee populaties bekend, SBZ van essentieel belang).

Er wordt een toename van 17 ha nagestreefd voor veenvegetaties. De potenties voor heischrale graslanden (**6230**) zijn in deze SBZ zeer groot door het voorkomen van verschillende kensoorten en de gebufferde zandbodems. Buiten het vliegveld van Weelde kan 6230 door herstel- of omvormingsbeheer versterkt worden in Liereman-Korhaan (1), Turnhouts Vennengebied (3, 5) en Kijkverdriet, Kesseven en Klotgoor (7). Er wordt gestreefd naar minimaal 3 kernen van 30 ha 6230 in functie van duurzame populaties van habitattypische soorten. Belangrijk is dat in deze kernen de lokale variaties naar subtypes (6230_ha, 6230_hn en 6230_hmo_incl. '6230_hmo_kwel' en '6230_hmo_klei') maximaal worden aangesproken (al dan niet in complex).

Er wordt een toename van heischraal grasland met 99 ha nagestreefd.

Verdere toename van vennen met oeverkruid- en waterlobelia-vegetaties en van de populaties drijvende waterweegbree

Dit gebied is voor vennen van essentieel belang in Vlaanderen. Door het licht gebufferd karakter komen hier nog uiterst zeldzame soorten voor zoals gesteeld glaskroos, waterlobelia, pilvaren en oeverkruid. Het behoud van de goed ontwikkelde vegetaties van mineraalarme oligotrofe (3110) en oligo-mesotrofe stilstaande wateren (3130_aom, oeverkruidgemeenschappen) is een eerste doelstelling. Om duurzame populaties van de habitattypische flora en fauna te verkrijgen is verdere toename van deze habitats

noodzakelijk. Een toename van 3110 en 3130 in een matrix van venen (7140, 7150), natte (4010) en droge heide (4030) en heischraal grasland (6230), gecombineerd met een extensivering van het landbouwgebruik en herstel van de natuurlijke hydrologie, draagt bij tot een verdere verhoogde interne buffering van deze vennen. Voor de dystrofe vennen (3160) wordt behoud van de huidige oppervlakte (minstens 1,9 ha) voorop gesteld. Gezien de kennislacune die er is ten aanzien van mogelijk andere 3160-vennen in de Liereman (bijkomende oppervlakte?) kan de effectief te behouden oppervlakte vermoedelijk hoger liggen. De 3110-vennen zijn op Vlaams niveau van essentieel belang voor habitattypische soorten als waterlobelia.

Er wordt een toename van 4 ha voor 3110 en 17 ha voor 3130 nagestreefd.

Deze oppervlakte toename geeft eveneens kansen voor de uitbreiding van het aantal populaties van **drijvende waterweegbree**. Naast een oppervlakte toename (die abiotisch in ruimte beperkt is), dient een verdere algemene kwaliteitsverbetering voor 3110 en 3130 nagestreefd. Beschikbaarheid van voldoende geschikte voortplantingsplassen is van belang voor **heikikker** en **poelkikker**.

Kwaliteitsverbetering van de heidehabitats

Naast oppervlakte toename is ook kwaliteitsverbetering door het instellen van een gericht beheer (en het opheffen van actueel onangepast beheer) aan de orde. Herstel van de natuurlijke hydrologie is essentieel voor het bereiken van een goede lokale staat van instandhouding voor natte heide, laagveen en vennen.

In de specifieke delen hieronder belichten we eerst de habitats en dan de soorten van de habitatrichtlijn die geboden zijn aan dit landschap.

Habitat	oppervlakte doelstelling		kwaliteits doelstelling	
	doel	toelichting	doel	toelichting
2310 – Psammofiele heide met <i>Calluna</i> - en <i>Genista</i> -soorten	↑	<u>Oppervlakte doelstelling:</u> De actuele oppervlakte aan 2310 bedraagt 25 ha (21 ha en 4 ha ingericht via LIFE en NI).	↑	<u>Kwaliteits doelstelling:</u> Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn:
2330 - Open grasland met <i>Corynephorus</i> - en <i>Agrostis</i> -soorten op landduinen		De actuele oppervlakte aan 2330		

bedraagt 24,05 ha (7,15 ha en 16,9 ha ingericht via LIFE en NI).

Toename van 2310 en 2330 (in complex) met 2 ha in deelgebied 5 en met 25 ha in deelgebied 1.

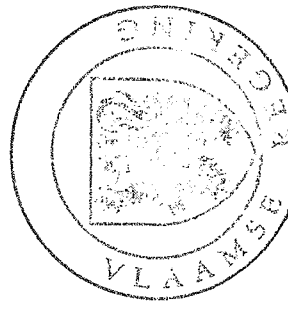
Toename van 2310 en 2330 is mogelijk door omvorming van beboste landduinen en (aanvullend) het nastreven van 30-40% open plekken in bos op bodems zonder profiel, voor 2330 ook door herstelbeheer vanuit landbouw.

Belangrijk hierbij is dat de aanwezigheid van de verschillende subtypes wordt verzekerd: enerzijds het subtype 2330_bu (buntgrasverbond), anderzijds het subtype 2330_dw (dwerghaververbond). Het belang van deze SBZ voor het behoud van subtype dwerghaververbond in Vlaanderen wordt als hoog ingeschat. Binnen het dwerghaververbond is er in deze SBZ een lokale variatie tussen een mineraalarm en (zeer bijzonder) mineraalrijk type. Bij herstel van 2330 dient bijzondere aandacht uit te gaan naar het mineraalrijke type 2330_dw.

De bermen met habitats hebben hierbij een verbindende, maar ook belangrijke reservoïrfunctie.

In functie van het verzekeren van een actieve windwerking en spontane dynamiek worden deze landduinhabitats in eerste instantie best ingebed in een matrix met andere schrale open vegetaties.

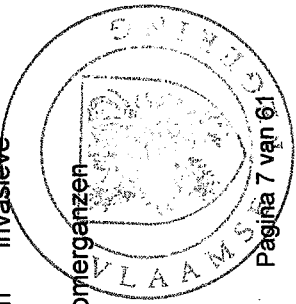
- behoud van de aanwezige vegetaties van het subtype 2330_dw op brandwegen en andere open zandige plekken die geen duinzand zijn (vlakvormige toename op aanpalende percelen)
- verminderen van eutrofiëring en/of verzuring
- recreatieve zonering
- nastreven van de verschillende typische successiestadia op landduinen, met klemtoon op het behoud van open zand. Dit impliceert aanwezigheid van een zekere dynamiek (door begrazing, windwerking, plaggen van vergraste zones).

<p>4030 – Droge Europese heide</p>	<p>↑ <u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p> <p>De actuele oppervlakte 4030 bedraagt 59 ha + 17 ha (ingericht via LIFE en NI) = 76 ha.</p> <p>Om te komen tot een aantal kernen met een voldoende tot goede SVI wordt een toename met 172 ha beoogd, waarvan 1 ha in deelgebied 3, 36 ha in deelgebied 5 en 135 ha in deelgebied 1</p> <p>Een kwaliteitsvolle toename kan gerealiseerd worden in de deelgebieden 1, 3 en 5 door omvormingsbeheer van naalddhoutaanplanten en herstelbeheer vanuit landbouw. Ontwikkeling van droge heide kan in bovenstaande gebieden in een matrix met 2310, 2330 en 6230_hn. Hierbij dient gestreefd naar het verzekeren van voldoende interne samenhang tussen de verschillende droge heidegebieden.</p> <p>Er wordt gestreefd naar minimaal 3 droge heidekernen met een grote interne samenhang. Daarbuiten wordt gestreefd naar habitatvlekken met een minimale oppervlakte om tot een voldoende SVI te kunnen komen.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>In alle deelgebieden dienen droge heidehabitats minstens kwalitatief versterkt.</p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI nagestreefd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tegengaan vegetatiesuccessie - tegengaan vergrassing - tegengaan verzuring en eutrofiëring - recreatieve zonerings - aanwezigheid verschillende ouderdomsstadia - behoud van pioniervegetaties onder de vorm van variabele plagieplekken <p>Daarnaast dient in deelgebieden 10 en 16 een gericht beheer ingesteld in functie van 4030 en habitattypische soorten van droge heide.</p>
<p>6230* – Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)</p>	<p>↑ <u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p> <p>De actuele oppervlakte aan 6230 bedraagt 42,5 ha + 10ha (ingericht via LIFE en NI) = 52,5ha.</p> <p>Om te komen tot een aantal kernen met</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI nagestreefd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tegengaan verzuring en eutrofiëring (ook in het waterleverend gebied, is

<p>3110 – Minerale zandvlakten (<i>Littorelletalia uniflora</i>)</p>	<p>een voldoende tot goede SVI wordt een toename beoogd met 99 ha. Belangrijk is dat in deze kernen de lokale variaties naar subtypes (6230_ha, 6230_hn en 6230_hmo incl. '6230_hmo_kwel' en '6230_hmo_klei') maximaal worden aangesproken (al dan niet in complex).</p> <p>De toename kan gerealiseerd worden in de deelgebieden 1 (84 ha), 3 (1 ha), 5 (12 ha) en 7 (2 ha) door omvormingsbeheer vanuit naaldhoutaanplanten, herstelbeheer vanuit landbouw of vanuit voedselrijkere graslandtypes in natuurbeheer. De bermen waarin habitats voorkomen hebben hierbij naast een verbindende, een belangrijke reservoïrfunctie.</p>	<p>van belang voor de lokale kwelgevoede subtypes)</p> <ul style="list-style-type: none"> - herstel natuurlijke hydrologie - recreatieve zonering - tegengaan vegetatiesuccessie - aangepast maai- en graasbeheer - kleinschalig plaggen
<p>↑</p> <p><u>Oppervlakte-doelstelling:</u></p> <p>De actuele oppervlakte aan 3110 bedraagt 0,5 ha + 7,3 ha (ingericht via LIFE en NI) = 7,8 ha + toename met 4,5 ha = ca. 12 ha</p> <p>De oppervlakte-toename van 3110 kan gerealiseerd worden in de deelgebieden 5 en 7 (beperkte opp.). De vennen kunnen er ontwikkeld worden in een matrix met 4010, 7110, 7140 en 7150.</p> <p>In functie van habitattherstel en -ontwikkeling: behoud van niet-habitatwaardige oppervlaktewaterlichamen. De abiotiek (voornamelijk voorkomen op minerale bodem) laat geen toename van het habitat toe buiten de gekende zones</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Globaal wordt een goede tot voldoende lokale SVI beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tegengaan verzuring en eutrofiëring (ook in het waterleverend gebied) - herstel natuurlijke hydrologie en hydrografie - herstel natuurlijke wind- en waterpeildynamiek - boom- en struikvrije, droogvallende oevers - minimaal voorkomen invasieve exoten - geïntegreerd beheer zomerganzen 	

(5 en 7).

- tegengaan sedimentatieopbouw samen met een kwaliteitsverbetering van het open heidesysteem (4010, 4030) waar deze vennen veelal in ingebed zijn. Bij herstel van de natuurlijke hydrologie en het weren van bemesting in de hydrologische intrekkzones is er mogelijkheid tot herstel van historisch verdwenen vennen en kwaliteitsverbetering van de bestaande vennen.

3130 – Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behoren tot het *Littoreletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*

↑ Oppervlakte-doelstelling:

De actuele oppervlakte 3130 bedraagt 30,6 ha + 10 ha (ingericht via LIFE en NI) = 41 ha + toename met 17 ha = 58 ha.

Toename van de bestaande oppervlakte tot voldoende grote clusters van dit habitattype. Indien het habitattype samen voorkomt met heikikker worden clusters van > 5 ha tot doel gesteld. Waar heikikker niet voorkomt, is 0,5 – 5 ha voldoende.

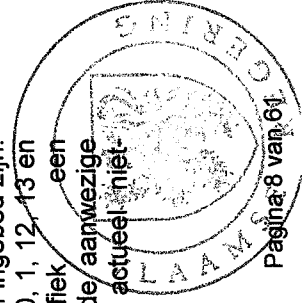
De oppervlaktetoename van 3130 kan vooral gerealiseerd worden in de deelgebieden 1, 5, 6 en 13. De vennen kunnen er ontwikkeld worden in een matrix met 4010, 7110, 7140 en 7150. In functie van habitattherstel en -ontwikkeling: behoud van niet-habitatwaardige oppervlaktewaterlichamen.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Globaal wordt een goede tot voldoende lokale SVI beoogd door:

- tegengaan verzuring en eutrofiëring (ook in het waterleverend gebied)
- herstel natuurlijke hydrologie
- herstel natuurlijke wind- en waterpeildynamiek
- boom-en struikvrije, droogvallende oevers
- minimaal voorkomen invasieve exoten
- geïntegreerd beheer zomerganzen

samen met een kwaliteitsverbetering van het open heidesysteem (4010, 4030) waar deze vennen veelal in ingebed zijn. In de deelgebieden 8, 9, 10, 1, 12, 13 en 16 wordt specifiek een kwaliteitsverbetering van de aanwezige vennen nastreeft. De actuele niet-

habitatwaardige vennen in de Nieuwe Bossen (4) moeten ontwikkeld worden als leefgebied voor **hei- en poelkikker**.
 Bij herstel van de natuurlijke hydrologie en het weren van bemesting in de hydrologische intrekzones is er mogelijkheid tot herstel van historisch verdwenen vennen en kwaliteitsverbetering van de bestaande vennen.

3160 – Dystrofe vennen

= Oppervlakte doelstelling:

De actuele oppervlakte aan 3160 bedraagt minstens 1,9 ha. Het habitatype is aanwezig in deelgebieden 7 en 8.

Gezien de zeer specifieke standplaatsfactoren wordt een globaal kwalitatief behoud van de actuele oppervlakte voorop gesteld. Toename is weinig evident.

In het Kijkverdriet (7) dient de habitatvlek van 0,2 ha behouden in een ven met een totale oppervlakte van minstens 0,5 ha.

In de Grote Poeierling (8) dient de habitatvlek van 0,9 ha behouden in een ven met een totale oppervlakte van minstens 1,2 ha.

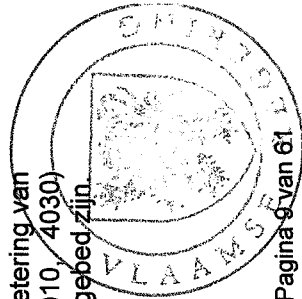
Vennen zijn natuurlijke, ondiepe plassen met zwak tot niet-gebufferd en voedselarm water. BWK-code: ao of

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Globaal wordt een goede tot voldoende lokale SVI beoogd door:

- tegengaan verzuring en eutrofiëring (ook in de waterleverende gebieden)
- herstel natuurlijke hydrologie (maximaliseren voeding: oppervlakkig afstromend water en neerslag)
- tegengaan verlanding (kleinschalig uitvenen, met aandacht voor aanwezige buitvormende veemosselen)
- boom-en struikvrije oevers
- minimaal voorkomen invasieve exoten
- geïntegreerd beheer zomerganzen

samen met een kwaliteitsverbetering van het open heidesysteem (4010, 4030) waar deze vennen veelal in ingebed zijn

ao.

4010 – Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

7150 – Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*

↑ Oppervlaktebeschrijving:

De actuele oppervlakte 4010, lokaal in complex met 7150, bedraagt (ingericht, al dan niet in mozaiek met 7150 via LIFE en NI) 149 ha.

Om te komen tot een aantal kernen met een voldoende tot goede lokale SVI wordt een toename met 81 ha beoogd. De toename van 4010 kan gerealiseerd worden in de deelgebieden 1, 3, 5 en 7 door omvormingsbeheer vanuit bos en herstelbeheer vanuit landbouw (door afgraving, uitmijning of enig ander verschravingsbeheer).

Samen met de toename van de oppervlakte vochtige heide zal de oppervlakte aan veenvegetaties toenemen (zie 7110, 7140 en 7150).

De actuele oppervlakte aan 7150 in het gebied bedraagt 2 ha. Een oppervlakte toename met 1,5 ha voor de SBZ wordt vooropgesteld, waarbij een koppeling met ontwikkeling van 3130 en 4010 wordt gezocht. De totale beoogde oppervlakte voor 7150 is ca. 4 ha.

De toename van 7150 kan zowel op plagplekken als hoogdynamische natuurlijke groeiplaatsen (bv. periodiek overstromde oevers van vennen).

↑ Doel:

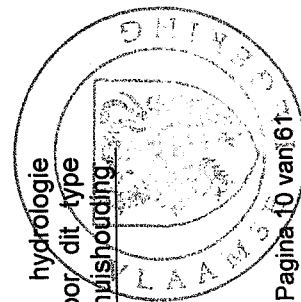
Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI voor 4010 nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn:

- tegengaan verzuring en eutrofiëring
- geïntegreerd beheer zomerganzen
- tegengaan vegetatiesuccessie (incl. herstelbeheer)
- recreatieve zonering
- herstel natuurlijke hydrologie
- aanwezigheid verschillende ouderdomsstadia

Specifiek dient in deelgebieden 10, 11, 12, 16 een gericht beheer ingesteld in functie van 4010 en habitattypische soorten van natte heide (en het actueel onaanangepast beheer in 10, 11 en 12 opgeheven).

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd voor 7150 door:

- behoud van pioniervegetaties onder de vorm van variabele plagplekken
- behoud en herstel van periodiek overstromde zandige oevers van sommige vennen
- herstel natuurlijke hydrologie (realiseren van een voor dit type geschikte waterhuishouding)

behoud natuurlijke
waterpeilschommelingen

- tegengaan verdroging
- tegengaan eutrofiëring
- geïntegreerd beheer zomerganzen
- tegengaan verzuring

De voor 7150 nagestreefde kwaliteitsverbetering is gelinkt aan een kwaliteitsverbetering van de natte heideterreinen waar het habitat voorkomt.

7110* – Actief hoogveen

↑ Oppervlakte doelstelling:

In het veengebied van de Liereman (1) komen nog oppervlakten buitvormende veenmossen voor, in combinatie met 7150 en natte venige heide (4010).

De potenties voor 7110 beperken zich louter tot het veengebied van de Liereman (1). Toename waar mogelijk gelet op de lange ontwikkelingstermijn en de beperkingen van het fysisch milieu, door ontwikkeling van lokale hoogveenelementen in overgangsvveen (7140_oli).

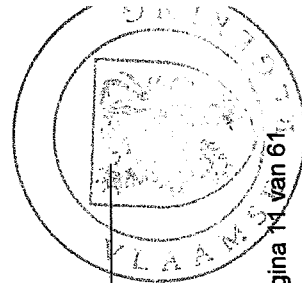
Er wordt een intact veenlichaam (7140_oli) met hoogveenelementen met een oppervlakte van $\geq 2,5$ ha beoogd. Het veenlichaam is gelegen in een voldoende groot, niet-voedselrijk moeras. Tot moeras worden alle niet-voedselrijke plaatsen gerekend waarbij:

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Minstens behoud van de actuele kwaliteit van de lokale hoogveenelementen in overgangsvveen (7140_oli) door:

- tegengaan ontwatering
- tegengaan eutrofiëring (via instroom, atmosferische depositie)
- recreatieve zonering

Herstel van hoogveen is in principe mogelijk via natuurtechnische ingrepen: in eerste instantie door het herstel van de waterhuishouding en het verzekeren van een goede waterkwaliteit.

het waterpeil zich permanent tussen 20 cm boven of onder maaiveld situeert (BWK-codes: m-reeks, ao, ce, so, sm, vm, vo).

7140 – Overgangs- en trilveen (7140_oli)
7140_meso - mineraalarm, circum-neutraal overgangsvveen

↑ Oppervlakte doelstelling:

De actuele oppervlakte aan 7140_oli bedraagt 8 ha. De actuele habitatwaardige oppervlakte aan 7140_meso in het 'heidelanderschap' bedraagt eveneens 8 ha (in herstel).

Voor veenvegetaties in het heidelanderschap wordt een toename met 17 ha beoogd (complex van 7140_oli en 7140_meso). De toename kan gerealiseerd worden in deelgebied 1 (13 ha), 2 (1 ha), 7 (2 ha), 2 (1 ha) en 17 (1 ha).

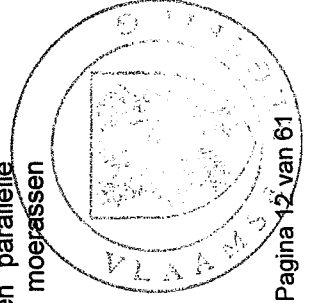
De habitats zijn ingebed in voedselarme moerassen met een voldoende grote oppervlakte. Tot moeras worden alle niet-voedselrijke plaatsen gerekend waarbij het waterpeil zich permanent tussen 20 cm boven of onder maaiveld situeert (BWK-codes: m-reeks, ao, ce, so, sm, vm, vo).

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

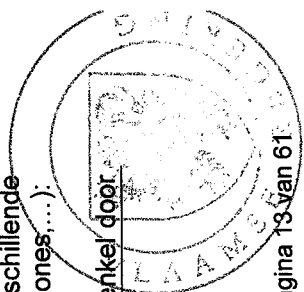
Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

- herstel natuurlijke hydrologie (verzekeren stabiel peil)
- verzekeren constante voeding (zeker indien grondwatergevoed)
- verstoringen waterhuishouding tegengaan
- tegengaan eutrofiëring (ook in het waterleverend gebied)
- tegengaan vegetatiesuccessie (incl. ophalen achterstallig beheer: verbossing en verruiging)
- recreatieve zonering
- kleinschalig plaggen of baggeren (aanwezigheid verschillende verlandingsstadia)

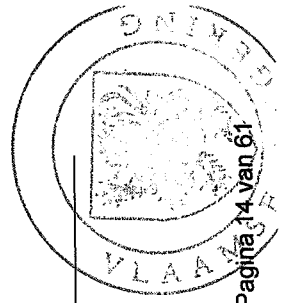
De globaal nagestreefde kwaliteitsverbetering van de habitatsvlekken impliceert een parallelle kwaliteitsverbetering van de moerassen waar deze voorkomen.

Soort	populatie-doelstelling		kwaliteits-eisen aan de leefgebieden	
	doel	toelichting	doel	toelichting
Drijvende waterweegbree – <i>Luronium natans</i>	↑	<p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Toename op de gekende vindplaatsen (3, 5) van de populatiegrootte tot meer dan 1.000 planten per populatie.</p> <p>Terugkeer van duurzame populaties op recent verdwenen groeiplaatsen (7) tot meer dan 1.000 planten per populatie (populatiestructuur > 50 m² en bloeiende planten en vruchten aanwezig).</p> <p>Uitbreiding van de bestaande populatie in de vallei van de Wamp (stroomafwaarts buiten de SBZ) tot de vallei en waterpartijen in de SBZ-V (16), tot één grote aaneengesloten populatie of verschillende structureel samenhangende groeiplaatsen.</p>	↑	<p><u>Kwaliteits-doelstelling:</u></p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd, gekoppeld aan een kwaliteitsverbetering van 3130 en 3260.</p> <ul style="list-style-type: none"> - maximaal herstel van natuurlijke hydrologie in de inziggebieden van de vennen - behoud en/of herstel waterkwaliteit vennen (ionenarm water met zeer lage ammoniumconcentratie) - tegengaan eutrofiëring en verzuring (ook in het waterleverend gebied) - in stand houden van pioniersmilieus (opbouw sliblaag tegengaan, verzekeren voldoende windwerking) - gefaseerd ruimingsbeheer in 3260 - behoud en/of herstel waterkwaliteit 3260
Gevlekte witsnuitlibel – <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	↑	<p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Satellietpopulatie in het Turnhouts Vennengebied (3, 5) met vestigingsmogelijkheden voor bijkomende satellietpopulaties in Liereman-Korhaan (1) en Kijkverdriet, Kesseven en Klotgoor(7).</p> <p>Er wordt per populatie een voldoende populatiegrootte beoogd voor een gunstige lokale SVI: voortplantingsbewijs en ≥ 10 volwassen of geen</p>	↑	<p><u>Kwaliteits-doelstelling:</u></p> <p>Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (vennen en verlandingsvegetaties zoals vermeld bij 3130 en 7140_oli).</p> <p>Verbetering van de kwaliteit in de aanwezige cluster van verlandingsvegetaties (verschillende verlandingsstadia, open oeverzones,...):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 25-50% open waterzone, enkel doob.

	voortplantingsbewijs en ≥ 20 adulten. Streven naar clusters van geschikte waterrijke gebieden die fungeren als leefgebieden.	toename van habitatvlekken - langzame verlanding, volledige verlanding is echter nefast.
Heikikker – <i>Rana arvalis</i>	<p>↑ <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Behoud van bestaande en herstel van recent verdwenen populaties. De soort is bekend van Turnhouts Vennengebied (3, 5), Nieuwe Bossen (4), Kesseven en Klotgoor (7), Liereman-Korhaan (1) en Goorke en Rode Del (16). Heikikker verdween recent in de Lei (10) en Kijkverdriet (7).</p> <p>Per populatie wordt gestreefd naar minimaal ≥ 200 roepende mannetjes, die zich in één of meer grote ($> 250 \text{ m}^2$) of meerdere kleine (> 10, permanente of tijdelijke) wateren ($< 250 \text{ m}^2$) voortplanten. De plassen zijn ingebed in een matrix van vochtige heide en voedselarm vochtig bos met een oppervlakte van 50-100 ha.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Kwalitatieve verbetering van de waterhabitat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - herstel natuurlijke hydrologie - tegengaan verzuring - tegengaan eutrofiëring - herstel natuurlijke oeverzones - opheffen migratiebarrières tussen populaties en tussen land- en waterbiotoop <p>De voortplantingsplassen van Heikikker zijn oligo- tot mesotroof en hebben een pH tussen 5-6 (BWK-code: ao, aoo, aom).</p> <p>Kwaliteitsverbetering van het landbiotoop (zie kwaliteitsdoelen 4010, 6230, 7140, 7150, 9190).</p>
Rugstreeppad – <i>Bufo calamita</i>	<p>↑ <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Behoud en verbetering van de huidige populatie(s).</p> <p>Rugstreeppad is bekend van Liereman-Korhaan (1) en Ravelse Bergen (5). In Liereman-Korhaan (1) heeft de soort</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Kwalitatieve verbetering van het waterhabitat (BWK-code: ao, aoo, aom)</p> <ul style="list-style-type: none"> - tegengaan verzuring - tegengaan eutrofiëring

haast alle voor rugstreeppad geschikte terreinen gekoloniseerd. Potenties voor de soort liggen vooral in de Ravelse Bergen (5), gekoppeld aan de ontwikkeling van 2310, 2330, 4030 en 6230.

Per populatie wordt gestreefd naar ≥ 200 roepende mannetjes, die zich in één of meer grote ($> 250 \text{ m}^2$) of meerdere kleine waterpartijen ($< 100 \text{ m}^2$) voortplanten (> 5 plassen, zelfs tijdelijk) in een matrix van voldoende geschikt leefgebied (open terreinen met zandige bodem).

Poelkikker – *Rana lessonae*

↑

Populatie-doelstelling:

Behoud en versterking van de bestaande populaties. De soort is bekend van Nieuwe Bossen (4), Zand- en Koeven (3), Liereman-Korhaan (1) Goorke en Rode Del (16) en Bogaerd (13).

Per populatie wordt gestreefd naar 50-200 roepende mannetjes die zich voortplanten in een complex van < 3 permanente kleine plassen ($< 250 \text{ m}^2$) of één grote plas ($> 250 \text{ m}^2$), ingebed in een matrix van voldoende geschikt leefgebied (vochtige heide, moeras en zuur laagveen). Zuur laagveen (BWK-code: ms) wordt gerekend tot moeras. Tot moeras worden alle niet-voedselrijke plaatsen gerekend waarbij het waterpeil zich permanent tussen 20 cm boven of onder maaiveld situeert (BWK-codes: m-

- herstel natuurlijke oeverzones
- opheffen migratiebarrières tussen populaties en tussen land- en waterbiotoop

samen met een kwaliteitsverbetering van het landbiotoop (zie kwaliteitsdoelen 2310, 2330, 4030, 6230)

↑

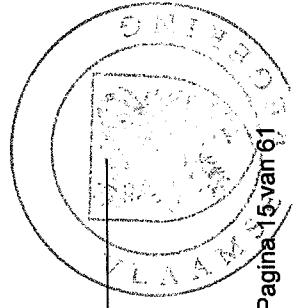
Kwaliteitsdoelstelling:

Kwalitatieve verbetering van de vennen.

- verzuring, verdroging, eutrofiëring en aanwezigheid van vis (vraat) vormen de belangrijkste bedreigingen;
- opheffen van migratiebarrières tussen populaties en tussen land- en waterbiotoop.

samen met een verbetering van het landbiotoop (4010, 7140, 7150).

Vennen zijn natuurlijke, ondiepe plassen met zwak tot niet-gebufferd en voedselarm water. BWK-kartering: ao, aoo of aom.

reeks, ao, ce, so, sm, vm, vo).

Boomleeuwerik - *Lullula arborea*

↑

Populatiedoelstelling:

De soort komt in SBZ-H tot broeden in de deelgebieden 1, 3, 5, 7, 8, 9 en 13.

Uitbreiding van de broedpopulatie in de SBZ i.f.v. een voldoende tot goede lokale SVI (50-60 bp).

↑

Kwaliteitsdoelstelling:

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

- toename van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van de heide- en landduinhabitats (2310, 2330 en 4030)
- behoud van het open zandig karakter van een aantal brandwegen
- behoud van de rustgebieden
- inrichten van de bosranden zodat er een zachtere overgang is van bos naar heide. De soort is ook gebaat bij brede schrale bermen langsheen deze zandwegen.

Blauwe kiekendief – *Circus Cyaneus*

=

Populatiedoelstelling:

De soort overwintert jaarlijks in lage aantallen in het gebied.

Behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.

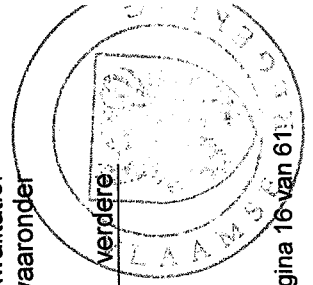
↑

Kwaliteitsdoelstelling:

Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels). Blauwe kiekendief komt voor in een brede keur aan open landschappen: wei- en akkerland, kapvlaktes, aanplantingen, moerasgebieden, heidevelden en vennen.

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

- voldoende kwalitatief foerageergebied (waaronder heidevelden)
- tegengaan van verdere

versnippering van open ruimtegebieden in de SBZ

- kwaliteit van de slaappleaats(en) behouden door het garanderen van voldoende rustgebieden.
- behoud van de openheid van overwinteringsgebieden.

De potenties voor blauwe kiekendief kunnen toenemen bij een verdere kwaliteitsverbetering van veen- en heideterreinen (bij uitbreiding de moerasgebieden), maar ook bij een toename van het voedselaanbod in aangrenzende, extensief cultuurlandschap met natte, schrale graslanden.

Nachtzwaluw – *Caprimulgus europaeus*

↑ Populatiebelstelling:

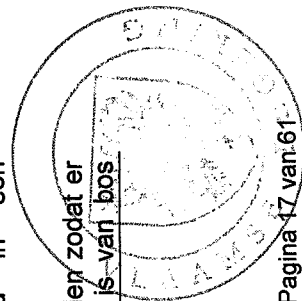
Uitbreiding tot een kernpopulatie van \geq 30 bp. Stijging van de populatiegrootte in de SBZ met minstens 10 bp i.f.v. een goede lokale SVI.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

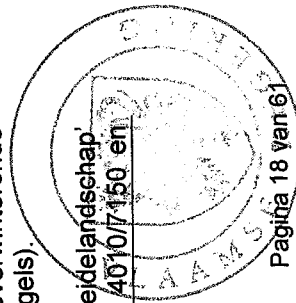
De soort broedt in structurenrijke heide met voldoende open zand.

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

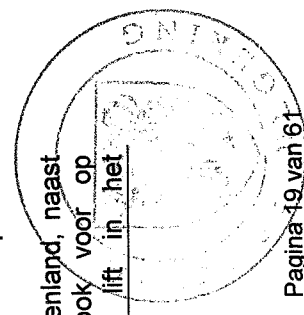
- toename van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van de heide- en landduinhabitats (2310, 2330 en 4030)
- verzekeren van aanwezigheid van voldoende open zand in een structurenrijke heide
- inrichten van de bosranden zodat er een zachtere overgang is van bos

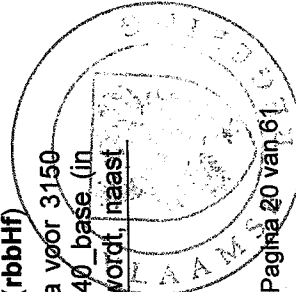
		naar heide - recreatieve zonering
Blauwborst – <i>Luscinia svecica</i>	<p>↑ <u>Populatie</u>doelstelling: Uitbreiding in de SBZ van de broedpopulatie tot 50-60 bp (i.f.v. een voldoende lokale SVI</p> <p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling: Blauwborst lift in het 'heidellandschap' mee met de doelen voor 3110, 3130, 3160, 4010/7150 en 7140. Een goede tot voldoende lokale SVI wordt beoogd door voldoende kwalitatief leefgebied, zowel in de moerasgebieden als in de veen- en heidegebieden.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling: Blauwborst lift in het 'heidellandschap' mee met de doelen voor 3110, 3130, 3160, 4010/7150 en 7140. Een goede tot voldoende lokale SVI wordt beoogd door voldoende kwalitatief leefgebied, zowel in de moerasgebieden als in de veen- en heidegebieden.</p>
Regenwulp – <i>Numenius phaeopus</i>	<p>Geen doelen</p> <p><u>Populatie</u>doelstelling: Behoud van de doortrekkende aantallen.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling: Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels). Regenwulp lift in het 'heidellandschap' mee met de doelen voor 3110, 3130, 3160 en 4010/7150. De slaappleaatsen van de soort omvatten o.a. heidevennen. Bijkomend wordt voldoende rust als kwaliteitsseis meegegeven.</p>
Kemphaan – <i>Philomachus pugnax</i>	<p>=(↑) <u>Populatie</u>doelstelling: Behoud van de doortrekkende aantallen.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling: Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels). Kemphaan lift in het 'heidellandschap' mee met de doelen voor 4010/7150 en</p>

		<p>6230. De soort wordt in de trek ook aangetroffen in open (vochtige) heide en schrale graslanden.</p> <p>Bijkomend wordt voldoende rust als kwaliteitseis meegegeven.</p>
<p>Bergeend – <i>Tadorna tadorna</i></p> <p>Krakeend – <i>Anas strepera</i></p> <p>Kuifeend – <i>Aythya fuligula</i></p> <p>Pijlstaart - <i>Anas acuta</i></p> <p>Slobeend – <i>Anas clypeata</i></p> <p>Smient - <i>Anas penelope</i></p> <p>Tafeleend – <i>Aythya ferina</i></p> <p>Wintertaling – <i>Anas crecca</i></p>	<p>= <u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels).</p> <p>Voldoende kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied.</p> <p>Genoemde eendensoorten frequenteren tijdens de winter en in de trek de grote(re) vennen. De kwaliteitseisen voor deze soorten in het 'heidelandchap' worden o.a. gedekt door de doelen voor de habitats 3110, 3130 en 3160. Bijkomend wordt voor al de soorten voldoende rust als kwaliteitseis meegegeven.</p> <p>Bergeend lift ook mee met de doelen voor 2310, 2330, 4030, 4010/7150 en 7110.</p>
<p>Zwartkopmeeuw – <i>Larus melanocephalus</i></p>	<p>= <u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Jaarlijkse broedvogel in de SBZ.</p> <p>Behoud van de huidige broedpopulatie (ca. 4 bp) . Dit vereist geen extra</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Voldoende kwalitatief broedbiotoop.</p> <p>De soort komt in het binnenland, naast moerassen en vijvers, ook voor op vennen. Zwartkopmeeuw lift in het</p>

	oppervlakte leefgebied.	'heidelandschap' mee met de doelen voor 3110, 3130 en 3160.
Korhoen – <i>Tetrao tetrix</i>	<p>Geen doelen</p> <p><u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Historische broedvogel.</p> <p>De soort is uitgestorven in Vlaanderen. Een terugkeer van uit gebieden in Nederland waar de soort recent werd geïntroduceerd is - omwille van de geringe mobiliteit van de soort - weinig waarschijnlijk (maar kan niet worden uitgesloten).</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Herstel van de wisselwerking tussen relatief extensief beheerd kleinschalig landbouwgebied en voor een leefbare populatie voldoende aangrenzende heidegebieden.</p> <p>De soort vereist naast voldoende kwalitatief heidegebied, ook voldoende mozaiekrijk extensief cultuurlandschap dat er op aansluit (zie ook mozaiekrijk weidevogelgebied). De soort houdt zich in het winterhalffjaar vooral op in het kleinschalig extensief cultuurlandschap.</p>
<hr/>		
Het moeraslandschap	<p>De SBZ wordt gekenmerkt door diverse types wateren met habitattypische soorten. Vennen maken integraal deel uit van het open heidesysteem (zie supra). Naast vennen, zijn moerassen, oude ontginningsplassen en poelen typisch voor het gebied. De moerashabitats komen vaak voor in mozaiek met alluviaal bos en/of rbb's. De waterrijke gebieden zijn belangrijk als broed-, rust- en foerageergebied voor water- en moerasvogels.</p> <p>Volgende habitats, regionaal belangrijke biotopen en habitattypische soorten zijn van belang in het moeraslandschap:</p> <ul style="list-style-type: none"> - van nature eutrofe plassen (3150), laaglandbeek (3260), beekbegeleidende graslanden (6410), laaggelegen schraalland (6510), alkalisch laagveen (7230), alkalisch laagveen op drijftillen (7140_base), alluviaal bos (91E0) - grote zeggevegetaties (rbbMc), kleine zeggevegetaties (rbbMs), rietmoeras (rbbMr), moerasbos (rbbSf), dotterbloemgraslanden (rbbHc), moerasspirearuitges met graslandkenmerken (rbbHf) <p>Voor deze SBZ worden voor moerashabitats volgende extra oppervlaktes beoogd: + 5 ha voor 3150 (inrichting ontginningsplassen en vijvers), + 9 ha voor 6410, + 5 ha voor 7140_meso/7140_base (in complex), 2 ha voor 6510 en + 0,5 ha voor habitattype 7230. Voor alluviaal bos (91E0) wordt, naast</p>	

behoud van de actuele oppervlakte, uitbreiding met 8 ha (door omvorming) vooropgesteld (excl. secundair habitat). Lokaal kan secundair alluviaal bos i.f.v. de prioritering hersteld worden naar een doelhabitat in de open sfeer.

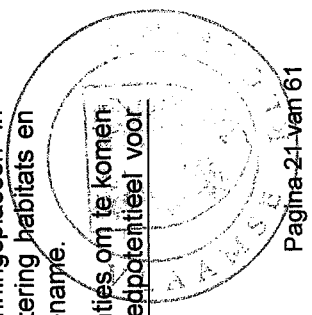
Naast de specifieke doelen per habitat en de soorten worden volgende algemene doelen voorop gesteld voor het moeraslandschap:

Realisatie van een habitatwaardige Wamp en aansluitende wateren met duurzame populaties van grote en kleine modderkruiper.

Het voorkomen van **grote modderkruiper** is beperkt tot de Wamp en aanpalende wateren in het Goorken (16). Kleine modderkruiper wordt daarnaast ook nog aangetroffen in de Rode Loop (behorend tot het deelbekken van de Wamp) in de Liereman (1). Verdere vernatuurlijking van de Wamp in het Goorken met een aangepast ruimingsbeheer is noodzakelijk voor herstel van het enige leefgebied van grote modderkruiper in deze SBZ. Bij verbetering van de waterkwaliteit, zijn er grote potenties voor de ontwikkeling van habitat 3260 waardoor de duurzame instandhouding van de soort versterkt wordt. Bij de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied is het instandhouden of creëren van ondiepe moerassige plaatsen en wetlands, in contact met de Wamp, van belang, beekherstel (hermeandering door inrichting, herstel stroomkuilenpatroon, inbreng van boomstammen of andere stroomdeflectoren, ...) en een aangepast ruimingsbeheer in de Rode Loop (1) zijn dan weer gunstig voor **kleine modderkruiper**. Een goede waterkwaliteit is ook hier een belangrijke randvoorwaarde.

Ontwikkelen van 3 moerascplexen met broedpopulaties van moerasvogelsoorten

- Het herstel van de laagveenplassen en aanleg van wetlands in het Goorken (16) voor **grote modderkruiper** wordt gekoppeld aan herstel en ontwikkeling van broedgebied voor **roerdomp** (1 bp) en **bruine Kiekendief** (1 bp). De relatie met en de potenties in de Rode Del voor deze soorten (via kwaliteitsverbetering habitats en rbb's) worden hierbij eveneens aangesproken, **30 tot 50 ha** geschikt leefgebied wordt beoogd in Goorken en Rode Del (16) voor genoemde soorten. Voor roerdomp is extra leefgebied vereist, voornamelijk te voorzien door toename.
- Naast het Goorken (16) zijn er ook potenties in het Geleeg (6) om te komen tot een groot aaneengesloten moerascplex met broedpotentieel voor **roerdomp** (1 bp) en **bruine kiekendief** (1 bp), **30 tot 50 ha** geschikt leefgebied wordt beoogd in de voormalige ontginningsplassen langs het kanaal. De relaties met en de potenties in de andere ontginningsplassen in deelgebieden 5 en 18 dienen hierbij eveneens aangesneden (via kwaliteitsverbetering habitats en rbb's). Voor roerdomp is extra leefgebied vereist, voornamelijk te voorzien door toename.
- In Liereman-Korhaan (1) zijn er ter plaatse Groot Moddergoor en Rode Goor potenties, om te komen tot ontwikkeling tot grote aaneengesloten moerasvegetaties met bijkomend broedpotentieel voor

porseleinhoen (regelmatige broedvogel) en **bruine kiekendief** (1 bp). **30-50 ha** geschikt leefgebied wordt beoogd (via kwaliteitsverbetering habitats en rbb's). Voor porseleinhoen is extra leefgebied vereist, voornamelijk te voorzien door toename (30 ha).

Het is evident dat andere voorkomende moerasvogelsoorten in de SBZ mee profiteren van de ontwikkeling van deze moerascomplexen.

Ontwikkeling van een laagveencomplex in de depressie van het Moer bestaande uit alkalisch overgangsvveen, blauwgraslanden en ruigten in mozaiek met vochtige hooi- en graslanden, andere rbb's en alluviaal bos.

De SBZ is in Vlaanderen belangrijk voor beekbegeleidende graslanden 6410 en laaggelegen schraalland 6510. Het Moer is de enige locatie in de SBZ waar een complex van mesotrofe valleibossen, laagveen en vochtige gras- en hooiland kan hersteld worden. Volgende doelen worden beoogd: een duurzame kern mesofiel elzenbroekbos (91E0_meso, > 20 ha) door behoud van de actuele oppervlakte en toename van het habitat ter hoogte van de (verlaten) recreatievijvers. Een klein deel van de oppervlakte (10% gedegradieerd alluviaal bos en oud populierenbos) wordt omgevormd tot 7140_base i.f.v. toename van de actuele aanwezige 7140_base. Ontwikkeling van galigaanvegetaties 7120 in goede SVI (minimum 1 ha met een minimale habitatvlak van 0,1 ha) en ontwikkeling van overgangs - en trilveen, kleine zeggenvegetaties, veldrusgraslanden, glanshavergraslanden, dottergraslanden en blauwgrasland.

3150 – Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*

↑ Oppervlaktedoelstelling

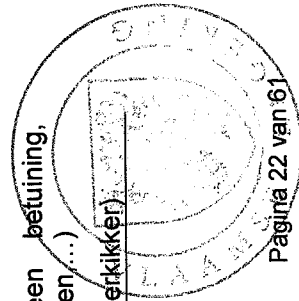
3150 komt voor in de deelgebieden 2, 5, 6 en 16. De actuele oppervlakte bedraagt 21 ha. Toename met 5 ha tot 26 ha wordt beoogd.

Potenties voor ontwikkeling van 3150 zijn er in oude ontginningsplassen in deelgebieden 6, 18 en in voormalige viskweekvijvers in 16.

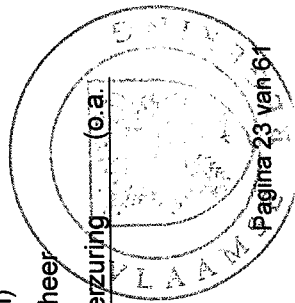
↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Een voldoende tot goede lokale SVI wordt beoogd door:

- tegengaan eutrofiëring en waterverontreiniging (ook in de watérleverende gebieden);
- natuurlijk peilbeheer
- tegengaan bosontwikkeling op en bosaanplant van de oevers
- natuurlijke visstand
- gepast beheer (geen beëtuining, andere 'harde' ingrepen,...)
- exotenbeheer (o.a. stierkikker)

<p>- geïntegreerd beheer zomerganzen</p> <p>- recreatieve zonerings (visteelt, hengelsport, andere)</p>		
<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - behoud en verbetering van de aanwezige vegetaties en faunasoorten door een verbetering van de waterkwaliteit en structuurkwaliteit van de waterloop binnen de speciale beschermingszone - noodzaak tot aanleg van oeverstroken nagaan langs bovenloop Wamp, Vaartloop en Jokevenloop om inspoeling meststoffen te beperken. <p>Een kwaliteitsverbetering betekent onderzoek naar de impact van afstroming van Nederlandse landbouwgronden op de waterkwaliteit binnen de SBZ.</p>	<p>↑ <u>Oppervlakte-doelstelling</u></p> <p>Toename van het actuele habitat (0,1 ha) tot een habitatwaardig beektraject van de Wamp binnen heel deelgebied 16.</p>	
<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - herstel lokale hydrologie (i.f.v. mineralenrijke kwel) - aangepast maaibeheer - tegengaan verzuring (o.a.) 	<p>↑ <u>Oppervlakte-doelstelling</u></p> <p>6410 komt voor in de deelgebieden 1, 2 en 7. Voor Liereman (1), Kijkverdriet (7) en Moer (2) wordt minimaal behoud van de actuele oppervlakte beoogd (5,13 ha).</p> <p>In de Liereman (1) komt 6410_ve over een oppervlakte van 4,63 ha voor.</p>	<p>6410_mo - Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige of leemhoudende kleibodem (Eu-molinion)</p> <p>6410_ve - Veldrusassociatie</p> <p>6230_hmo - Vochtige soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van bergegebieden (en van submontane gebieden in het binnenland)</p>

van Europa)

(Echelkuil en voormalig vliegveld).

Het habitat komt voor als 'overgangsvorm' (6230_hmo lokaal overgaand in 6410_ve) in het Kijkverdriet (7). In deelgebied 7 komt verder een tussenvorm voor van 6230_hmo en 6410_mo met vertegenwoordigers van beide types. De totale oppervlakte aan 6410 in het Kijkverdriet beslaat ca. 0,2 ha.

In deelgebied 2 komt ca. 0,3 ha 6410_ve overgaand naar 6230_hmo voor.

Een toename voor 6410 met 0,2 ha in deelgebied 2 en 0,3 ha in deelgebied 7 ter hoogte van de groeiplaats van Spaanse ruiter dient nagestreefd. De bestaande habitatvlekken worden hierbij best ingebed in complexen van andere open habitats op voedselarme en/of venige bodems.

Actuele oppervlakte: 5 ha + 9 ha toename = totale beoogde oppervlakte 14 ha.

stagnerend regenwater tegengaan)
- tegengaan eutrofiëring (ook in het waterleverend gebied)

6510 – Laaggelegen schraalland

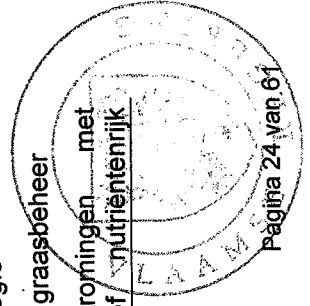
↑ Oppervlaktedoelstelling

Het habitat komt actueel niet voor in de SBZ-H. Op basis van modellering door VLM zijn er –na ruilverkaveling– binnen de SBZ ontwikkelingsmogelijkheden in deelgebied 2 voor glanshaver- en kamgrasvegetaties (doelhabitats 6510_hu en rbbKam), respectievelijk 24

↑ Kwaliteitsdoelstelling.

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

- herstel lokale hydrologie
- aangepast maai- en graasbeheer
- tegengaan overstromingen met verontreinigd en/of nutriëntenrijk

water

ha en 7,7 ha.

Onduidelijk is of in het Moer (2) na ruilverkaveling de vooropgestelde abiotiek en bijgevolg de beoogde oppervlaktes effectief hersteld kunnen worden. Vandaar dat een beperkt oppervlakte doel van 2 ha wordt gesteld voor 6510.

7140_base - alkalisch overgangsvveen

7140_meso - mineraalarm, circum-neutraal overgangsvveen

↑ Oppervlakte doelstelling:

7140_base komt voor in deelgebieden 2 en 16. De actuele oppervlakte in 16 bedraagt 1,6 ha waar het voorkomt in complex met 7230.

De actuele oppervlakte in 2 aan 7140_base bedraagt ca. 0,2 ha. Deze aan 7140_meso bedraagt ca. 0,1 tot 0,2 ha.

Voor 7140_meso in het Moer (2) wordt uitgegaan van behoud van de aanwezige oppervlakte. Toename van 7140_base in het Moer (2) is mogelijk in oud populierenbos.

In het moeraslandschap wordt voor het complex 7140_base/7140_meso een toename beoogd van 5 ha in de deelgebieden 16 (4 ha) en 2 (1ha).

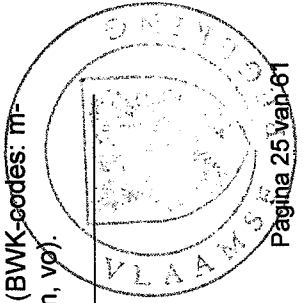
De overgangs- en trilvenen zijn ingebed in voedselarme moerassen met een voldoende grote oppervlakte.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

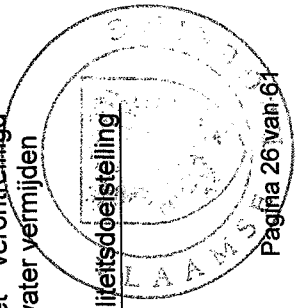
Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

- tegengaan verstoringsen waterhuishouding
- herstel lokale hydrologie (verzekeren stabiel peil)
- tegengaan vegetatiesuccessie (door actief beheer, ophalen achterstallig beheer: verbossing en verruiging)
- tegengaan verzuring/tegegengaan eutrofiëring (ook in waterleverend gebied)

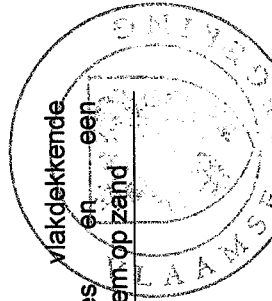
De kwaliteitsverbetering van de habitats gaat gepaard met een kwaliteitsverbetering van de moerassen waar de habitats zijn ingebed. Tot moeras worden alle niet-voedselrijke plaatsen gerekend waarbij het waterpeil zich permanent tussen 20 cm boven of onder maaiveld situeert (BWK-codes: m-reeks, ao, ce, so, sm, vm, vof).

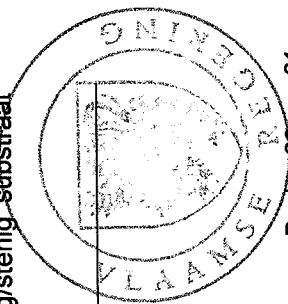
<p>7210* – Kalkhoudende moerassen met <i>Cladium mariscus</i> en soorten van het <i>Caricion davallianae</i></p>	<p>↑</p> <p><u>Oppervlakte-doelstelling:</u></p> <p>In het Moer (2) wordt een habitatvlek beoogd van 0,1 ha in een niet-voedselrijkmoeras van 1 ha. Eenzelfde doel wordt gesteld voor Liereman (1) en Kijkverdriet (7).</p> <p>Toename met 0,3 ha.</p> <p>Tot moeras worden alle niet-voedselrijke plaatsen gerekend waarbij het waterpeil zich permanent tussen 20 cm boven of onder maaiveld situeert (BWK-codes: m-reeks, ao, ce, so, sm, vm, vo).</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Er wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tegengaan vegetatiesuccessie - herstel lokale hydrologie - tegengaan eutrofiëring - cyclisch maaibeheer - kleinschalig plagbeheer (herstel vanuit de zaadbank)
<p>7230 – alkalisch laagveen</p>	<p>↑</p> <p><u>Oppervlakte-doelstelling</u></p> <p>Het voorkomen is - gezien de zeer specifieke abiotiek - beperkt tot het Goorke (16).</p> <p>De actuele oppervlakte bedraagt 0,5 ha. Er wordt 1 ha tot doel gesteld (toename met + 0,5 ha) in een voldoende groot, niet-voedselrijk moeras. Tot moeras worden alle niet-voedselrijke plaatsen gerekend waarbij het waterpeil zich permanent tussen 20 cm boven of onder maaiveld situeert (BWK-codes: m-reeks, ao, ce, so, sm, vm, vo).</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - behoud en maximaliseren kwel (in dit geval doorsijpelend kanaalwater) - tegengaan vegetatiesuccessie - lokaal plaggen ('bultvegetaties') - aangepast maaibeheer - tegengaan verzuring (o.a. stagnerend regenwater tegengaan) - tegengaan eutrofiëring - overstromingen met verontreinigd en/of nutriëntenrijk water vermijden <p>De nagestreefde kwaliteitsdoelstelling</p>

		<p>voor 7230 impliceert een parallelle kwaliteitsverbetering van het moeras (matrix van 7140_base, 7150, 3130 en rbb's) waar het habitat voorkomt.</p>
<p>91E0* – alluviale bossen</p>	<p>↑ <u>Oppervlakte</u>doelstelling:</p> <p>De actuele oppervlakte bedraagt 93 ha, waarvan ca. 10 ha als secundair habitat is te aanzien.</p> <p>Voor alluviaal bos (91E0) wordt, naast behoud van de actuele oppervlakte (excl. secundair habitat), een uitbreiding met 8 ha beoogd (louter door omvorming). De uitbreiding kan gerealiseerd worden in de deelgebieden 13 en 18.</p> <p>Lokaal kan secundair alluviaal bos i.f.v. de prioritering hersteld worden naar een doelhabitat in de open sfeer.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tegengaan verdroging - behoud goede waterkwaliteit grond- en oppervlaktewater - kleinschalig hakhoutbeheer - natuurlijk waterpeilbeheer
<p>Soort</p>	<p><u>populatie</u>doelstelling</p> <p>doel toelichting</p>	<p>kwaliteitseisen aan de leefgebieden</p> <p>doel toelichting</p>
<p>Grote modderkruiper – <i>Misgurnus fossilis</i></p>	<p>↑ <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Grote modderkruiper komt enkel voor in het Goorken (deelgebied 16).</p> <p>Uitbreiding van de populatie in deelgebied 16 tot:</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Er wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voldoende onderwatervegetaties - voldoende luchtige modderbodem op zand - voldoende vlakdekkende en open watervegetaties

	<ul style="list-style-type: none"> - het ganse traject van de Wamp in de SBZ - de moerashabitats langsheen de Wamp <p>Beoogde populatiegrootte i.f.v. gunstige SVI: ≥ 300 individuen/hectare.</p> <p>Mogelijkheid tot uitwisseling met de stroomopwaartse Nederlandse populaties.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - waterloop met een hoge natuurlijkheid - aangepast beek- en oeverbeheer - geen waterbouwkundige ingrepen - exotenbeheer (stierkikker) - verzekeren goede waterkwaliteit (dient gezien het waterleverend gebied in grensoverschrijdend perspectief te gebeuren) - opheffen migratiebarrières <p>Buiten de waterloop zelf wordt een kwaliteitsverbetering (en herstel) van aangrenzende laagveenplassen en wetlands beoogd.</p>
<p>Kleine modderkruiper – <i>Cobitis taenia</i></p>	<p style="text-align: center;">↑</p> <p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Kleine modderkruiper werd vastgesteld in Wamp (16) en Rode Loop (1).</p> <p>Behoud en verbetering (waar mogelijk uitbreiding) van de huidige populatie op het beektraject van de Rode Loop in de SBZ (1).</p> <p>Beoogde populatiegrootte i.f.v. een gunstige SVI: ≥ 2.000 individuen/ha.</p> <p>In de Wamp (16) zal de soort ten dele meelifen met de inspanningen ten aanzien van grote modderkruiper.</p>	<p style="text-align: center;">↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Er wordt een goede tot voldoende lokale SVI beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aangepast beek- en oeverbeheer - verzekeren goede waterkwaliteit - opheffen migratiebarrières - nastreven hoge natuurlijkheid waterloop - actief beekherstel (hermeandering, inbrengen stroomdeflectoren, e.d.) - voldoende sedimentvariatie (zowel modder, als zandig/stenig substraat aanwezig)

<p>Ijsvogel – <i>Alcedo atthis</i></p>	<p>↑ <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Uitgaande van de beoogde kwaliteitsverbetering van verschillende zoetwaterhabitats lijkt een lichte toename van de broedpopulatie met 2-3 bp zelfs mogelijk: uitbreiding van de broedpopulatie tot 9-13 bp.</p> <p>De broedaantallen zijn sterk onderhevig aan het weer (regen, gemiddelde temperatuur). De populatie is bovendien zeer wintergevoelig.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Ijsvogel is gebonden aan zuiver, visrijk (ijsvrij), stilstaand tot traag stromend water. De soort broedt in steile zandige oeverwanden langs beken, plassen en kleiputten.</p> <p>Een voldoende tot goede lokale SVI wordt beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voldoende kwalitatief leefgebied en het oplossen van ongunstige waterkwaliteit in de leefgebieden - behoud van potentiële nestlocaties (steile, natuurlijke rivier- en beekoevers en wortelkluiten van omgevallen bomen in de nabijheid van waterlopen. <p>De soort lift mee met de kwaliteitsverbetering die voor het moeraslandschap en andere habitattypische soorten ervan wordt nagestreefd.</p>
<p>Blauwborst – <i>Luscinia svecica</i></p>	<p>↑ <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Uitbreiding in de SBZ van de broedpopulatie tot 50-60 bp (i.f.v. een voldoende lokale SVI).</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>De soort heeft een voorkeur voor iets verruigde rietvelden, rietsloten en gevarieerde moerassen.</p> <p>Een goede tot voldoende lokale SVI wordt beoogd door voldoende kwalitatief leefgebied, zowel in de moerasgebieden</p>

als in de veen- en heidegebieden.

Blauwe kiekendief - *Circus cyaneus*

= Populatiedoelstelling:

Behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

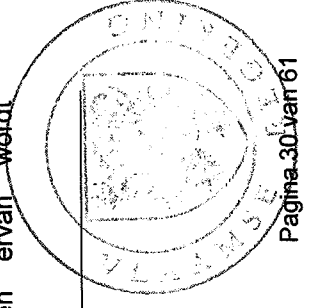
Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels).

Blauwe kiekendief komt voor in een brede keur aan open landschappen: weilanden, akkerland, kapvlaktes, aanplantingen, moerasgebieden, heidevelden en vennen.

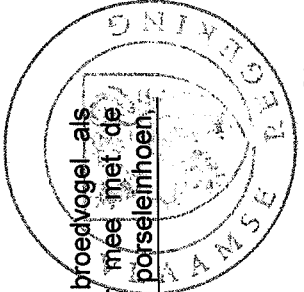
Een voldoende tot goede lokale SVI wordt beoogd door:

- voldoende kwalitatief foerageergebied (waaronder moerasgebieden)
- voldoende rust op de gemeenschappelijke slaapplaatsen (rietvelden) en het garanderen van voldoende rustgebieden
- tegengaan van verdere versnippering van open ruimtesgebieden in de SBZ
- behoud van de openheid van overwinteringsgebieden.

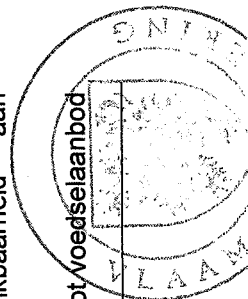
De soort lift mee met de kwaliteitsverbetering die voor het moeraslandschap en andere habitattypische soorten ervan wordt nagestreefd.

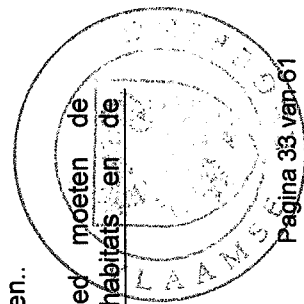
<p>Grote zilverreiger – <i>Egretta alba</i></p>	<p>=</p> <p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>De soort overwintert in het gebied in lage, maar stabiele aantallen.</p> <p>Behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels). De geprefereerde foerageergebieden zijn rietmoerassen en oeverzones langsheen grote, ondiepe plassen en vijvers, maar ook vochtige en ondergelopen graslanden, met enkele bomen of struiken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een voldoende tot goede lokale SVI wordt beoogd door: voldoende kwalitatief foerageergebied (waaronder moerasgebieden) - afwisselend delen met en zonder (hoge) watervegetatie - uitgebreide ondiepe zones - voldoende rust in het foerageergebied en de rustplaatsen <p>De soort lift mee met de kwaliteitsverbetering die voor het moeraslandschap en andere habitattypische soorten ervan wordt nagestreefd..</p>
<p>Bruine kiekendief – <i>Circus aeruginosus</i></p>	<p>↑</p> <p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Bruine kiekendief is onregelmatige broedvogel in het gebied en is actueel gekend als overwinteraar in lage, maar stabiele aantallen.</p> <p>Herstel van de broedpopulatie. Er wordt een broedpopulatie van minimaal 3 bp</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Bruine kiekendief is een soort van open landschappen met grote moeras- en rietvegetaties.</p> <p>De soort lift zowel als broedvogel als doortrekker/overwinteraar mee met de doelen voor roerdomp en porseleinhoen.</p>

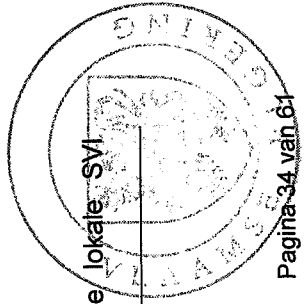
	<p>beoogd.</p> <p>De oppervlaktebehoeften van deze soort zijn volledig vervat in de benodigde extra oppervlakte leefgebied van roerdomp en porseleinhoen.</p> <p>Niet-broedvogels: behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.</p>	<p>de doelen voor moerashabitats en de kwaliteitsverbetering die voor het moeraslandschap en andere habitattypische soorten ervan wordt nagestreefd.</p> <p>Bijkomend wordt voldoende rust als kwaliteitsseis meegegeven.</p>
<p>Roerdomp – <i>Botaurus stellaris</i></p>	<p>↑</p> <p><u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Roerdomp is een onregelmatige broedvogel in het gebied en is actueel gekend als overwinteraar in lage, stabiele aantallen.</p> <p>Niet-broedvogels: behoud van de overwinterende aantallen.</p> <p>Broedvogels: herstel van de broedpopulatie. Er wordt een broedpopulatie van 2 bp beoogd. Dit vereist een oppervlakte geschikt leefgebied van 60 – 100 ha waarvan 27 tot 35 ha extra leefgebied vooral via omvorming.</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Roerdomp vereist uitgestrekte, voldoende natte rietmoerassen met zuiver water en stabiele waterstand. In de winter houdt de soort zich ook op in grote zeggenvegetaties en natte ruitgen.</p> <p>Globaal wordt een gunstige kwaliteit van het leefgebied van de soort nagestreefd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een gericht beheer in functie van het behoud van waterrietvegetaties in vroegere, actuele en potentiële broedgebieden; - het tegengaan van verrijging van rietvelden; - een aan de soort aangepast peilbeheer (waterpeil van 10-30 cm); - voldoende beschikbaarheid aan open water; - een voldoende groot voedselaanbod (vis en amfibieën);

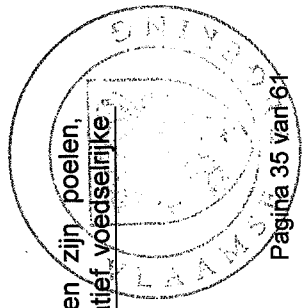
		<p>- voldoende rust</p> <p>Naast extra leefgebied moeten de doelen voor moerashabitats en de beoogde kwaliteitsverbetering ervan leiden tot 3 moerascplexen met voldoende geschikt leefgebied (30-50 ha) voor roerdomp en herstel van de broedpopulatie.</p>
<p>Porseleinhoen – <i>Porzana porzana</i></p>	<p>= <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>De soort is een actuele broedvogel in het gebied (meerdere koppels, met invasie-achtig voorkomen).</p> <p>Behoud van de soort als broedvogel. Voor porseleinhoen wordt een broedpopulatie van 5 tot 7 bp beoogd. Een broedpopulatie van 5 tot 7 bp vereist 75 tot 210 ha geschikt leefgebied. Dit komt neer op een toename van het leefgebied met 30 ha.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Porseleinhoen komt in Vlaanderen vooral voor in moerassen, turfplassen, natte graslanden en verlandende waterplassen.</p> <p>Globaal wordt een gunstige kwaliteit van het leefgebied van de soort beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het instellen van een op de soort gericht beheer waarbij een voldoende hoge, permanente waterstand van ca. 20 cm boven maaiveld wordt nagestreefd met overgangszones naar natte graslanden; - een op de soort afgestemd maaieregime; - het actief tegengaan van verbossing <p>Bijkomend wordt voldoende rust als kwaliteitseis meegegeven..</p> <p>Naast extra leefgebied moeten de doelen voor moerashabitats en de</p>

		beoogde kwaliteitsverbetering ervan leiden tot 3 moerascomplexen met voldoende geschikt leefgebied (30-50 ha) voor porseleinhoen en behoud van de broedpopulatie.
<p>Bergeend – <i>Tadorna tadorna</i></p> <p>Krakeend – <i>Anas strepera</i></p> <p>Kuifeend – <i>Aythya fuligula</i></p> <p>Pijlstaart - <i>Anas acuta</i></p> <p>Slobeend – <i>Anas clypeata</i></p> <p>Smient - <i>Anas penelope</i></p> <p>Tafeleend – <i>Aythya ferina</i></p> <p>Wintertaling – <i>Anas crecca</i></p>	<p>= <u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels).</p> <p>Voldoende kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied.</p> <p>Genoemde eendensoorten frequenteren tijdens de winter en in de trek grote(re) waterplassen en moerassen in de SBZ.</p> <p>De soorten liften mee met de doelen die voor het moeraslandschap en andere habitattypische soorten ervan wordt nagestreefd. Bijkomend wordt voor al de soorten voldoende rust als kwaliteitseis meegegeven.</p>
<p>Zwartkopmeeuw – <i>Larus melanocephalus</i></p>	<p>= <u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Jaarlijkse broedvogel in de SBZ.</p> <p>Behoud van de soort als broedvogel.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Voldoende kwalitatief broedbiotoop.</p> <p>De soort komt in het binnenland voor in moerassen, natte ruigtes en vijvers.</p>
<p>In meer of minder mate aan wateren gebonden vleermuizen (foerageergebied)</p>	<p>= <u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Behoud van de actuele populaties.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Een voldoende tot goede lokale SVI</p>

<p>Franjestaart – <i>Myotis nattereri</i></p> <p>Ruige, Gewone en Kleine dwergvleermuis – <i>Pipistrellus species</i></p> <p>Rosse Vleermuis – <i>Nyctalus noctula</i></p> <p>Laatvlieger – <i>Eptesicus serotinus</i></p>		<p>wordt beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beschikbaarheid van voldoende open water met structureerrijke oevers of gevarieerde beekvalleien (natte graslanden, KLE's, e.d.) - goede foerageerwateren - natuurlijke visstand - behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvormige landschapselementen (zowel groene als blauwe) op de aanvliegroutes - foerageergebied en zomerverblijf enerzijds en foerageergebied en winterverblijf anderzijds. - vermijden van lichtpollutie op vliegroutes en jacht-, zwerm-, paar- en overwinteringsplaatsen
<p>Gewone baardvleermuis – <i>Myotis mystacinus</i></p> <p>Brandts vleermuis – <i>Myotis brandtii</i></p> <p>Meervleermuis – <i>Myotis dasycneme</i></p> <p>Watervleermuis - <i>Myotis daubentonii</i></p> <p>Gewone grootvleermuis – <i>Plecotus auritus</i></p> <p>Grijze grootvleermuis – <i>Plecotus austriacus</i></p>	<p>=</p> <p><u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Behoud van de actuele populaties.</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>De <i>Myotis</i>- en <i>Plecotus</i>-soorten kunnen mee profiteren van de doelen die voor de andere watergebonden vleermuissoorten zijn gesteld.</p>
<p>Kamsalamander – <i>Triturus cristatus</i></p>	<p>↑</p> <p><u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Toename van de huidige populaties, door verbetering van de kwaliteit van het</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>De voortplantingsplaatsen zijn poelen, vijvers, kleigroeven, relatief voedselrijke</p>

leefgebied via bijkomende aanleg van een functioneel netwerk van poelen (zowel in SBZ-V als SBZ-H).

Per populatie wordt gestreefd naar 20-50 adulte dieren die zich in één (>250 m²) of meerdere (3-5, < 100m²) permanente plassen voortplanten.

De plassen liggen in een matrix van geschikt leefgebied (kleinschalig landschap met ruigtevegetaties, houtwallen, e.d.).

vennen en andere plassen met een neutrale pH.

Het leefgebied wordt gekenmerkt door een hoge diversiteit aan biotopen.

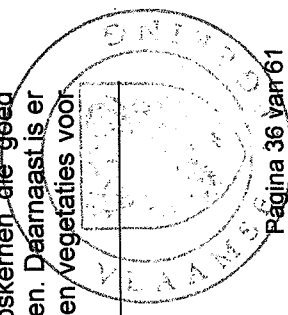
Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

- verbeteren van de habitatkwaliteit van de huidige leefomgeving
 - o voldoende waterpartijen
 - o verzekeren neutrale pH
 - o tegengaan beschaduwing
 - o weinig tot geen predatie door vissen
 - o 10-50% ondergedoken of drijvende waterplanten
 - o nabijheid van geschikt landbiotoop

Droge Bossen

Bos komt verspreid over de deelgebieden voor. Naaldbos en gemengd bos domineren. Het aandeel habitatwaardig bos is gering. Deze SBZ is zeer belangrijk voor de zuurminnende eikenberkenbossen.

Het belangrijkste knelpunt voor de bossen is in veel gevallen de jonge leeftijd en het te hoog aandeel naaldhout. Binnen deze SBZ ligt de nadruk niet zozeer op bosuitbreiding, maar op een sterke kwaliteitsverbetering van de loofbossen. Dit moet leiden tot enkele grotere loofboskernen die goed gebufferd zijn en duurzame populaties van typische bossoorten kunnen bewerkstelligen. Daarnaast is er ook aandacht voor realisatie van open plekken en geleidelijke overgangen naar open vegetaties voor soorten als nachtzwaluw en boomleeuwerik.

Naast een uitbreiding (louter door omvorming) van de (droge) loofbossen met 303 ha, is het globaal doel het behoud van de actuele oppervlakte aan habitat:

- 9120: 4 ha
- 9160: 3 ha
- 9190: 21 ha

9120 – Atlantische zuurminnende beukenbossen met *Ilex* en soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robur-petraeae* of *Illici-Fagenion*)

↑ Oppervlakte-doelstelling:
 Naast behoud van de actuele habitatwaardige oppervlakte van 4 ha (in een ruimere boskern) een uitbreiding (louter door omvorming) met 13 ha (al dan niet in complex met 9190).
 Door voortschrijdende successie van eikenberkenbossen, is natuurlijke toename van dit bostype in de SBZ te verwachten.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Globaal wordt een kwaliteitsverbetering van de habitatwaardige oppervlakte beoogd door:

- verminderen atmosferische depositie
- exotenbeheer
- maximaal behoud dikke bomen en dood hout
- mantel- en zoombeheer
- open plekken-beheer
- habitatvlekken inbreiden door omvorming of successie tot grotere oppervlaktes
- goede verticale en horizontale structuur

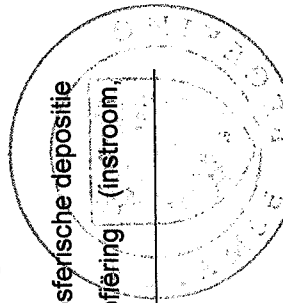
9160 – Sub-Atlantische en Midden-Europese winterbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion betuli*

= Oppervlakte-doelstelling:
 Behoud van de habitatwaardige oppervlakte van 3 ha in een boskern van 15-150 ha.

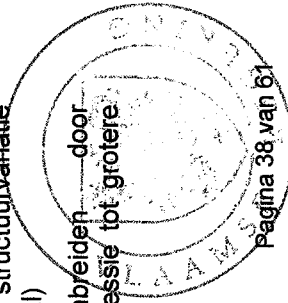
↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Globaal wordt een kwaliteitsverbetering van de habitatwaardige oppervlakte beoogd door:

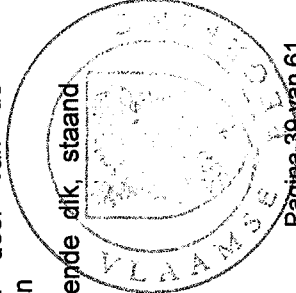
- verminderen atmosferische depositie
- tegengaan eutrofiëring (instroom, inspoelen)

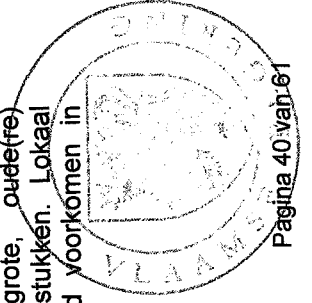
<p>9190 – Oude zuurminnende eikenbossen met <i>Quercus robur</i> op zandvlakten</p>		<ul style="list-style-type: none"> - mantel- en zoombeheer - open plekken-beheer - exotenbeheer - maximaal behoud dikke bomen en dood hout - habitatvlekken inbreiden door omvorming of successie tot grotere oppervlaktes - goede verticale en horizontale structuur <p>De kwaliteitsverbetering van de habitatvlek dient gepaard te gaan met een kwaliteitsverbetering van het eikenberkenbos waar deze is ingebed op basis van een bosbeheer conform de geldende duurzaamheidscriteria.</p>
	<p>↑ <u>Oppervlakte-doelstelling:</u> Naast behoud van de actuele oppervlakte 9190 aan 21 ha (in een ruimere boskern) uitbreiding (louter door omvorming) van eikenberkenbossen met 290 ha. Deze omvorming (al dan niet in complex met 9120) kan gerealiseerd worden in de deelgebieden 1 (110 ha) en 5, 7, 8, 9, 13, 18 (samen 180 ha). Door het ouder worden van de eikenberkenbossen die actueel een onvoldoende leeftijd vertonen om aan de strikte definitie van dit habitatype te voldoen, zal de oppervlakte van dit habitatype stijgen.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u> Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI en een kwaliteitsverbetering van de eikenberkenbossen beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verminderen van de atmosferische depositie - verminderen luchtvervuiling - tegengaan eutrofiëring (bestedingsinvloeden) - herstel lokale hydrologie (voor de vochtige variant) - grote structuurvariatie (verticaal/horizontaal) - habitatvlekken inbreiden door omvorming of successie tot grotere oppervlaktes

		<p>oppervlaktes</p> <ul style="list-style-type: none"> - exotenbeheer - mantel- en zoombeheer - open plekken-beheer - maximaal behoud dikke bomen en dood hout
	<p>populatie doelstelling</p> <p>doel toelichting</p> <p>↑ <u>Populatie doelstelling:</u> Uitbreiding van de broedpopulatie in de SBZ tot ≥ 30 bp (i.f.v. een goede lokale SVI).</p>	<p>kwaliteitseisen aan de leefgebieden</p> <p>doel toelichting</p> <p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u> De soort verkiest oude, aaneengesloten bossen (naald, gemengd, loof) met een hoog aandeel beuk, afgewisseld met open ruimten. In het heidelandschap behaalt de soort vooral in zeer ijle naaldbossen met heidesoorten in de ondergroei ('boomheide') hoge breedtheden. Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd van het leefgebied o.a. door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - laten verouderen van de bestaande loofbossen - behoud van een deel van de naaldhoutbestanden - behoud van voldoende dik, staand dood (naald)hout
<p>Soort</p>	<p>Zwarte specht – <i>Dryocopus martius</i></p>	

		<ul style="list-style-type: none"> - recreatieve zonering - behoud en ontwikkeling open plekken (kaalkap, brandwegen, zomen) en nastreven ijle structuur in de 'droge bossen'
<p>Middelste bonte specht – <i>Dendrocopos medius</i></p>	<p>= <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>De soort komt na recente kolonisatie met 1 bp tot broeden in de SBZ. Minimaal behoud van de huidige broedpopulatie.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>De soort is gebonden aan oude, structuurrijke, vochtige loofbossen. Met veel dood hout en loofhout met een ruwe stam, waarin zich grote insecten kunnen ophouden.</p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI van het leefgebied beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grote structuurvariatie - herstel lokale hydrologie - groot aanbod staand dood hout en of dikke zijtakken, ruwe stammen - lange bosbezetting (dikke bomen) - voldoende grote habitatvlekken
<p>Wespendief – <i>Pernis apivorus</i></p>	<p>= <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Minimaal behoud van de huidige broedpopulatie (ca. 3 bp).</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Wespendief verkiest grote, oude(re) loofbossen met open stukken. Lokaal kan de soort broedend voorkomen in</p>

naaldbossen met heideondergroei.

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI van het leefgebied beoogd door:

- laten verouderen van de bestaande loofbossen
- omvormen van een deel van de naaldhoutbestanden naar zuurminnend eikenberkenbos (9190)
- lokaal nastreven ij naaldbos met heideondergroei (heidebos)
- recreatieve zonering

Nachtwaluw – *Caprimulgus europaeus*

↑ Populatiedoelstelling:

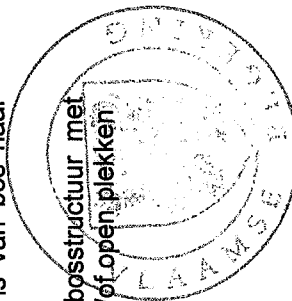
Uitbreiding van de broedpopulatie in de SBZ naar een kernpopulatie van ≥ 30 bp. Stijging van de populatiegrootte in de SBZ met minstens 10 bp i.f.v. een goede lokale SVI.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Hoewel de soort kenmerkend is voor het heidelandschap, kan deze (broedend) voorkomen in open plekken of bosranden in naaldbossen op zandige bodem.

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

- permanente beschikbaarheid van brede zandvlakten en -paden
- mantel-zoomvegetaties zodat er een zachtere overgang is van bos naar open vegetaties
- open tot halfopen bosstructuur met heideondergroei en/of open plekken

- open plekken-beheer in de bestanden
- bijkomende beschikbaarheid van tijdelijk open plekken (kapvlaktes)

Boomleeuwerik – *Lullula arborea*

↑ Populatie-doelstelling:

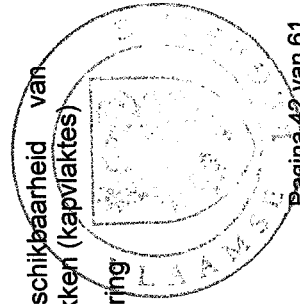
Uitbreiding van de broedpopulatie in de SBZ i.f.v. een voldoende tot goede lokale SVI (50-60 bp).

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

De soort komt ook tot broeden in kapvlaktes, aanplantingen, open naald- of gemengd parkachtig bos op zandige bodem, afgewisseld met korte vegetaties.

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI van het leefgebied beoogd door:

- open tot halfopen bosstructuur met heideondergroei en/open plekken met:
- permanente beschikbaarheid van brede zandvlakten en -paden (≥ 50 m)
- mantel-zoomvegetaties zodat er een zachtere overgang is van bos naar open vegetaties
- voldoende structuurvariatie
- open plekken-beheer in de bestanden
- bijkomende beschikbaarheid van tijdelijk open plekken (kapvlaktes)
- recreatieve zonering

<p>Vleermuizen (met zomer- en/of winterverblijfplaats in bos)</p> <p>Franjestaart - <i>Myotis nattereri</i></p> <p>Rosse vleermuis - <i>Nyctalus noctula</i></p> <p>Ruige dwergvleermuis / Gewone dwergvleermuis / Kleine dwergvleermuis - <i>Pipistrellus species</i></p> <p>Laatvlieger - <i>Eptesicus serotinus</i></p>	<p>=</p> <p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Behoud van de huidige populaties.</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Een goede tot voldoende lokale SVI wordt beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beheer van bossen met bijzondere aandacht voor oude bomen, open plekken en geleidelijke bosranden: <ul style="list-style-type: none"> o minimaal 10 % open plekken in de bossen met een natuurgericht beheer o minimaal 5 % open plekken in de private bossen (cf. Criteria Duurzaam Bosbeheer) - voldoende kwalitatieve loofbossen en parkgebieden in de omgeving van de foerageergebieden - toename van het aantal (oude) bomen met spleten, holten, scheuren - behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvermige landschapselementen (zowel groene als blauwe) op de aanvliegroutes tussen foerageergebied en zomerverblijf enerzijds en foerageergebied en winterverblijf anderzijds. - vermijden van lichtpollutie op vliegroutes en jacht-, zwerm-, paar- en overwinteringsplaatsen
--	---	--

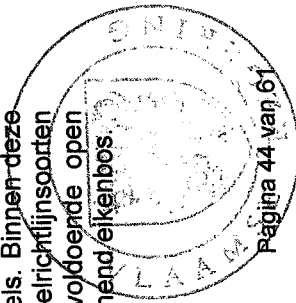
<p>Vleermuizen (met zomer- en/of winterverblijfplaats in bos)</p> <p>Gewone baardvleermuis – <i>Myotis mystacinus</i></p> <p>Brandts vleermuis – <i>Myotis brandtii</i></p> <p>Gewone grootvleermuis – <i>Plecotus auritus</i></p> <p>Grijze grootvleermuis – <i>Plecotus austriacus</i></p>	<p>Geen doelen</p> <p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Ten aanzien van het voorkomen van de aangemelde soorten vleermuizen (zie supra) is er een kennislacune (populatiegrootte, e.d.). Eenzelfde kennislacune is er ten aanzien van vastgestelde, maar voor deze SBZ niet aangemelde <i>Myotis</i>- en <i>Plecotus</i>-soorten (zonder uitzondering allemaal Bijlage II en/of IV-soorten).</p>	<p>↑ <u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>De <i>Myotis</i>- en <i>Plecotus</i>-soorten kunnen mee profiteren van de doelen die voor de andere (aangemelde) vleermuissoorten zijn gesteld.</p>
--	--	--

Speciale beschermingszone BE2101538 – Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout

Droge Bossen

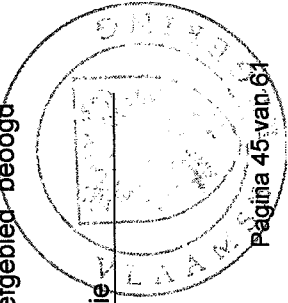
Met uitzondering van landbouw (2.723 ha) is bos (1.447 ha) qua oppervlakte de belangrijkste landschapsdrager in het vogelrichtlijngebied. De bossen zijn er tevens de belangrijkste natuurkernen. De aanwezige bossen zijn belangrijk als habitat voor **middelste bonte specht**, **zwarte specht** en **wespendief**. Indien er voldoende open, zandige heideplekken aanwezig zijn, is dit landschapstype ook belangrijk als habitat voor Vogelrichtlijnsoorten **boomleeuwerik** en **nachtzwaluw**.

Voor de deze SBZ-V zijn naast de groengebieden volgens gewestplan de vennen, heiden, **loofbossen** en KLE's specifiek beschermde habitats. Binnen deze SBZ-V ligt de nadruk op een sterke kwaliteitsverbetering van de aanwezige bossen door omvorming naar eikenberkenbos (doelhabitat 9190) en gelijksporende habitattypes. Open, structureerrijke eikenberkenbossen met open plekken (die onderling verbonden zijn), schrale bermen (met overgangen van 6230_hn en 6230_hmo) en mantelzoomvegetaties (van 10 tot 25 meter breed) vormen bijkomend leefgebied voor soorten die normaliter geassocieerd worden met heidehabitats. Zo zal door de voorziene maatregelen in het UBHP Ravels het doelhabitat 9120/9160-complex aan belang winnen en zo het leefgebied van middelste bonte specht, zwarte specht, wespendief en aan bos gebonden vleermuissoorten kwalitatief doen toenemen. Eenzelfde analyse kan gemaakt worden voor de gemeentebossen van Ravels. Binnen-deze boskern komen landduinen onder bos en heide- en venrelicten voor. Vogelrichtlijnsoorten boomleeuwerik, nachtzwaluw en andere habitattypische soorten zullen, indien er voldoende open zandige heideplekken aanwezig zijn, positief reageren op een omvorming naar zuurminnend/eikenbos.

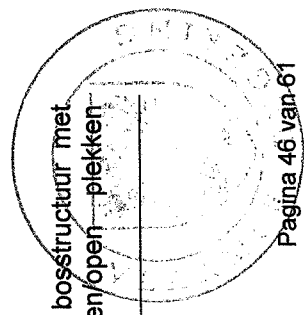

Een aantal bosgebieden in SBZ-V zijn van belang als inziggebied. Zo is het domeinbos Ravels een belangrijk infiltratiegebied voor het opwendend grondwater in het Kijkverdriet (7). De hoge botanische rijkdom in het Moer (2) is afkomstig van een regionaal grondwatersysteem, waarin de gemeentebossen ten noorden van het MD Weelde een belangrijk infiltratiegebied vormen. De natte graslanden in de percelen tot landinrichting in Eindegoor-Bloksgoor (rvk Weelde) worden vanuit hetzelfde complex gevoed door ondiepe infiltratie. In deze bosgebieden dienen waterconserverende maatregelen getroffen.

		kwali teit seisen aan de leefgebieden	
Soort	populatie doelstelling	doel	Toelichting
Zwarte specht – <i>Dryocopus martius</i>	<p>↑ <u>Populatie doelstelling:</u> Zwarte specht komt in de SBZ-V voor met 4-5 bp (gemeentebos Wegmeerheide, Overbroek, domeinbos Ravels Noord en Zuid). Uitbreiding van de broedpopulatie in de SBZ tot ≥ 30 bp (i.f.v. een goede lokale SVI).</p>	↑	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u> Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bossen met voldoende variatie aan (loofboom)soorten, voldoende oude bomen, drev en open plekken - het beheer van de bossen moet voldoen aan de criteria duurzaam bosbeheer <p>Deze doelstellingen overlappen met de doelstellingen voor wespandief.</p>
Middelste bonte specht – <i>Dendrocopos medius</i>	<p>= <u>Populatie doelstelling:</u> Middelste bonte specht komt na recente kolonisatie met 1 bp voor in de SBZ. Minimaal behoud van de huidige populatie.</p>	↑	<p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u> De soort is gebonden aan oude, structuurrijke, vochtige loofbossen. Met veel dood hout en loofhout met een ruwe stam, waarin zich grote insecten kunnen ophouden.</p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI van het leefgebied beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grote structuurvariatie

		<ul style="list-style-type: none"> - herstel lokale hydrologie - groot aanbod staand dood hout en of dikke zijtakken, ruwe stammen - lange bosbezetting (dikke bomen) - voldoende grote habitatvlekken
<p>Wespendief – <i>Pernis apivorus</i></p>	<p>↑ <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>De soort komt enkel broedend voor in delen van het vogelrichtinggebied die overlappen met habitatrichtinggebied. Daarbuiten zijn heden geen broedgevallen bekend.</p> <p>Minimaal behoud van de huidige broedpopulatie (ca. 3 bp).</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Deze doelstellingen overlappen met de doelstellingen voor zwarte specht (zie supra).</p>
<p>Boomleeuwerik - <i>Lullula arborea</i></p>	<p>↑ <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Boomleeuwerik komt in het vogelrichtinggebied tot broeden in de omgeving van het kasteeldomein Schrieken, gemeentebos Wegmeerheide en de maatregelen tot landinrichting in de rvk Weelde.</p> <p>Uitbreiding van de broedpopulatie in de SBZ i.f.v. een voldoende tot goede lokale SVI (50-60 bp).</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>De soort komt als typische heidevogel ook tot broeden in kapvlaktes, aanplantingen, open naald- of gemengd parkachtig bos op zandige bodem, afgewisseld met korte vegetaties.</p> <p>Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI van het leefgebied beoogd door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - open tot halfopen bosstructuur met heideondergroei en open plekken met:

- permanente beschikbaarheid van brede zandvlakten en -paden (≥ 50 m)
- mantel-zoomvegetaties zodat er een zachtere overgang is van bos naar open vegetaties
- voldoende structuurvariatie
- open plekken-beheer in de bestanden
- bijkomende beschikbaarheid van tijdelijk open plekken (kapvlaktes)
- recreatieve zonering

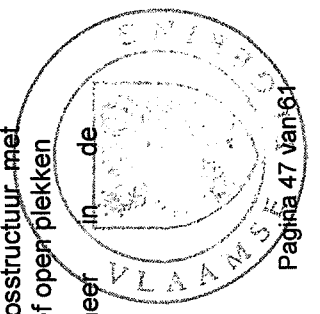
Nachtzwaluw – *Caprimulgus europaeus*

↑ Populatie-doelstelling:

Uitbreiding van de broedpopulatie in de SBZ naar een kernpopulatie van ≥ 30 bp. Stijging van de populatiegrootte in de SBZ met minstens 10 bp i.f.v. een goede lokale SVI.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

- Hoewel de soort kenmerkend is voor het heidelandschap, kan deze (broedend) voorkomen in naaldbossen op zandige bodem.
- Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:
- permanente beschikbaarheid van brede zandvlakten en -paden
 - mantel-zoomvegetaties zodat er een zachtere overgang is van bos naar open vegetaties
 - open tot halfopen bosstructuur met heideondergroei en/of open plekken
 - open plekken-beheer in de bestanden

- bijkomende beschikbaarheid van tijdelijk open plekken (kapvlaktes)
- De doelstellingen overlappen met de doelstellingen voor boomleeuwerik.

Mozaïekrijk weidevogelgebied met KLE's en natte graslanden

Grote delen van het vogelrichtlijngebied zijn in landbouwgebruik. Kleinschalige agrarische landschappen die aansluiten op heidegebieden vormen belangrijke foerageergebieden voor de kenmerkende heidevogels als **blauwe kiekendief** en **korhoen**. De tussenliggende graslandpercelen variëren sterk in trofie- en vochtigheidsgraad (van droog over vochtig tot zeer nat). In de graslandpercelen zijn er poelen, tijdelijke natte depressies en permanente wateren. Daarnaast verschillen ze van begraasd tot verruigd. Er is een rijk en gevarieerd prooiaanbod aan ongewervelden, visjes, amfibieën, kleine zoogdieren en zangvogels. Naast soorten die in nat grasland broeden vinden soorten die in natte graslanden foerageren zoals **kemphaan**, **regenwulp**, **zwartkopmeeuw**, **grote zilverreiger**, **roerdomp**, **bruine kiekendief** en doortrekkende en overwinterende eendensoorten zoals **bergeend**, **krakeend**, **kuiifeend**, **pijstaart**, **slobeend**, **smient**, **tafeleend** en **wintertaling** er ook een plaats. Om de verschillende ruimte-eisende soorten voldoende foerageermogelijkheden te bieden zijn één of meerdere graslandcomplexen met een gezamenlijke oppervlakte van 200 ha nodig, waarvan minstens 100 ha nat tot zeer nat is. Globaal hebben deze graslandcomplexen een open tot halfopen karakter. Lokaal is er een dicht netwerk van KLE's en structureerrijke overgangen naar aansluitende natuurcomplexen. Het netwerk van KLE's vormt ook leefgebied voor **vleermuizen spec.** en **kamsalamander**. Binnen het mozaïekrijk weidevogelgebied liften ook verschillende **rbb's** mee.

populatie-doelstelling

kwaliteitseisen aan de leefgebieden

Soort

Blauwe kiekendief – *Circus cyaneus*

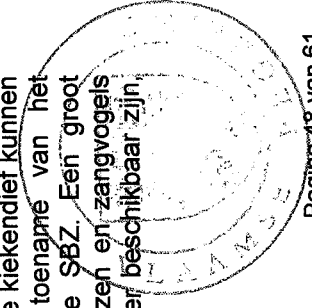
= Populatie-doelstelling:

De soort overwintert in lage aantallen.
Behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.

doel **toelichting**

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels). De potenties voor blauwe kiekendief kunnen toenemen bij een toename van het voedselaanbod in de SBZ. Een groot aanbod aan veldmuizen en zangvogels moet tijdens de winter beschikbaar zijn.

wat inhoudt dat voldoende geschikt habitat (niet te dichte ruigtes, extensief grasland, ruige akkerranden en stoppelvelden) moet voorzien zijn in agrarisch gebied.

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI beoogd door:

- verbetering van het voedselaanbod door voldoende areaal extensief grasland en behoud en herstel van structureelrijke overgangen van de heide naar extensieve landbouwgronden
- kwaliteit van de slaapplaats (in open ruigtes of akkergewassen) behouden door het garanderen van een groot onverstoorde rustgebied
- het vrijwaren van grote aaneengesloten rustgebieden tegenaan van verdere versnippering van open ruimtegebieden in de SBZ
- behoud van de openheid van overwinteringsgebieden.

Bruine kiekendief – *Circus aeruginosus*

= Populatie-doelstelling:

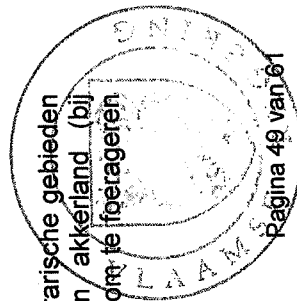
De soort overwintert in lage aantallen. Onregelmatige broedvogel.

Behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Behoud van het belang van het gebied voor zowel broedvogels als doortrekkers en overwinteraars.

De soort verkiest in agrarische gebieden vochtige weilanden en akkerland (bij voorkeur korenvelden) om te foerageren

op vogels en kleine zoogdieren.

Voldoende kwalitatief foerageergebied.
Per broedpaar is meer ≥ 200 ha geschikt foerageergebied vereist.

Bijkomend wordt voldoende rust als kwaliteitseis meegegeven.

Boomleeuwerik – *Lullula arborea*

↑ Populatie-doelstelling:

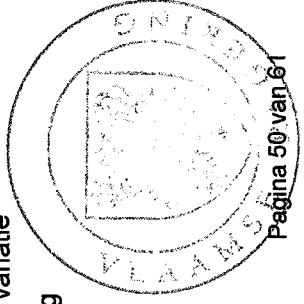
Uitbreiding van de broedpopulatie in de SBZ i.f.v. een voldoende tot goede lokale SVI (50-60 bp).

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

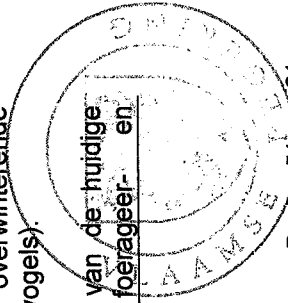
De soort komt in de SBZ (buiten het 'heidelandschap' en 'droge bossen') ook tot broeden in het half-open cultuurland in kleine opgaande begroeiingen of boomgroepen op kale of schaars begroeide zandige bodems.

Globaal wordt een voldoende tot goede lokale SVI van het leefgebied beoogd door:

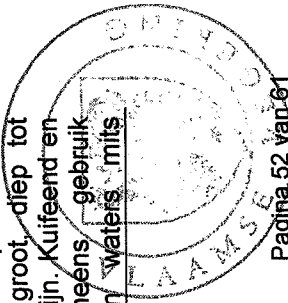
- voldoende beschikbaarheid van kale, zandige of schaars begroeide bodems met verspreide, opgaande begroeiing of boomgroepen
- permanente beschikbaarheid van brede zandige stroken en -paden (≥ 50 m)
- mantel-zoomvegetaties zodat er een zachtere overgang is van open vegetaties naar bos
- voldoende structuurvariatie
- recreatieve zonering

Kemphaan – <i>Philomachus pugnax</i>	<p>= (↑) <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Onregelmatige broedvogel. Hervestiging als broedvogel (aangemeld) lijkt veraf (dalende Europese broedpopulatie). Hypothetisch kunnen broedgevallen bij voorbaat niet worden uitgesloten, maar hiervoor wordt er nu géén specifieke doelstelling vastgelegd.</p> <p>De soort is actueel een jaarlijkse doortrekker in de SBZ, in sterke variërende aantallen.</p> <p>Behoud van het belang van het gebied voor doortrek en behoud van stabiele aantallen doortrekkers</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels).</p> <p>Kemphaan verkiest in de winter en op doortrek drassige en overstroomde weilanden om te foerageren. Het voedsel bestaat uit insecten en hun larven. Ook akkers worden hierbij gefrequenteerd.</p> <p>Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voor doortrekkers en overwinteraars dienen voldoende ondiepe overstroomde graslanden (foerageergebied) en voldoende, grote ondiepe weideplassen (gemeenschappelijke slaappleaats) beschikbaar te zijn - het garanderen van de nodige rust op de slaappleaatsen - verhoging van waterpeilen in graslandgebieden.
Regenwulp – <i>Numenius phaeopus</i>	<p>= <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>De soort is een jaarlijkse doortrekker in significante aantallen in de SBZ. De aantallen doortrekkende en foeragerende regenwulpen zijn groter dan in de westelijke Kempen</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels).</p> <p>Herstel en verbetering van de huidige kwaliteit van het foerageer- en</p>

	<p>(Wuustwezel en omgeving).</p> <p>Behoud van de doortrekkende aantallen.</p>	<p>leefgebied om het voorkomen van regenwulp als pleisteraar te versterken. Dit omvat extensieve graslanden, die tot einde april plas-dras staan.</p> <p>De slaapplaatsen van de soorten omvatten heidevennen enerzijds, weideplassen en overstroemde depressies in graslandcomplexen anderzijds.</p> <p>Er dient in het voorjaar voldoende kwalitatief foerageergebied beschikbaar te zijn voor gemiddeld 1.000-1.500 doortrekkers. Hiervoor dient 200 ha nat (tot zeer nat) grasland hersteld te worden.</p> <p>Bijkomend wordt voldoende rust als kwaliteitseis meegegeven.</p>
<p>Bergeend – <i>Tadorna tadorna</i></p> <p>Krakeend – <i>Anas strepera</i></p> <p>Kuiifeend – <i>Aythya fuligula</i></p> <p>Pijlstaart - <i>Anas acuta</i></p> <p>Slobeend – <i>Anas clypeata</i></p> <p>Smient - <i>Anas penelope</i></p> <p>Tafeleend – <i>Aythya ferina</i></p> <p>Wintertaling – <i>Anas crecca</i></p>	<p>=</p> <p><u>Populatie-doelstelling:</u></p> <p>Behoud van doortrekkende en overwinterende aantallen.</p>	<p>↑</p> <p><u>Kwaliteitsdoelstelling:</u></p> <p>Behoud van het belang van het gebied voor doortrekkende en overwinterende watervogels (niet-broedvogels).</p> <p>Voldoende kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied:</p> <p>Voor soorten als bergeend, krakeend, slobeend en wintertaling dienen voldoende overstroemde graslanden, ondergelopen akkers, weideplassen en open waters (klein tot groot, diep tot ondiep) beschikbaar te zijn. Kuiifeend en tafeleend zullen eveneens gebruik maken van deze open waters, mits</p>

volgende diep. Smient en pijlstaart
verkiezen zeer open gebieden met veel
open water. Smienten zijn uitgesproken
grazers met een voorkeur voor vochtige,
voedselrijke weilanden.

De soorten liften mee met de
kwaliteitsverbetering die voor de
ecotoopcluster 'weidevogelgebied' en
andere habitattypische soorten ervan
wordt nagestreefd.

Bijkomend wordt voor al de soorten
voldoende rust als kwaliteitseis
meegegeven.

Zwartkopmeeuw – *Larus melanocephalus*

= Populatiedoelstelling:

Jaarlijkse broedvogel in de SBZ.

Behoud van de huidige broedpopulatie.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Voldoende kwalitatief broedbiotoop:
moerassen en vijvers

Voldoende kwalitatief foerageergebied

Voor de huidige kernpopulatie van
zwartkopmeeuw langsheen de Beneden-
Scheide wordt in de Kempen (de
geografische omschrijving is ruimer dan
de Noorderkempen waar deze SBZ is
gelegen) gemikt op ≥ 200 ha grasland
met veel voedsel.

Grote zilverreiger – *Casmerodius albus*

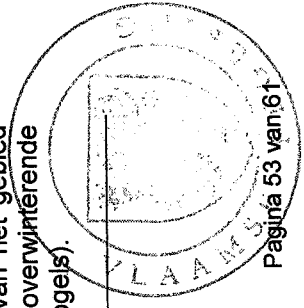
= Populatiedoelstelling:

Jaarlijkse doortrekker/overwinteraar in
lage, maar stabiele aantallen.

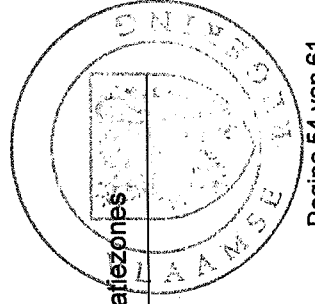
Behoud van doortrekkende en

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Behoud van het belang van het gebied
voor doortrekkende en overwinterende
watervogels (niet-broedvogels).

	overwinterende aantallen.	De geprefereerde foerageergebieden zijn rietmoerassen en oeverzones langsheen grote, ondiepe plassen en vijvers, maar ook vochtige en ondergelopen graslanden, met enkele bomen of struiken. Voldoende kwalitatief foerageergebied: <ul style="list-style-type: none"> - afwisselend delen met en zonder (hoge) watervegetatie - uitgebreide ondiepe zones - voldoende rust in het foerageergebied en de rustplaatsen
Roerdomp – <i>Botaurus stellaris</i>	<p>= <u>Populatie</u>doelstelling:</p> <p>Overwinteraar in lage, maar stabiele aantallen. Onregelmatige broedvogel.</p> <p>Behoud van de doortrekkende en overwinterende aantallen.</p>	<p>↑ <u>Kwaliteits</u>doelstelling:</p> <p>Behoud van het belang van het gebied voor zowel doortrekkers en overwinteraars, als broedvogels.</p> <p>Het voedsel bestaat uit visjes, amfibieën en ongewervelden. Roerdomp komt in de winter ook voor in natte ruigtes.</p> <p>Voldoende kwalitatief leefgebied:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voldoende beschikbaarheid aan open water; - een aan de soort aangepast peilbeheer (waterpeil van 10-30 cm); - overgangszones riet-water en riet-grasland - beschut grasland - permanente inundatiezones

- helder water (voldoende waterkwaliteit) met een voldoende groot voedselaanbod (vis en amfibieën).
- voldoende rust

Korhoen – *Tetrao tetrix*

Geen doelen

Populatiedoelstelling:

Historische broedvogel.

De soort kwam in 1993 voor het laatst tot broeden in de SBZ-V. Midden jaren '80 van vorige eeuw was de soort uit vrijwel alle andere historische broedgebieden in de regio verdwenen.

Gezien de algemene terugval van het korhoen in vrijwel geheel West-Europa en de lage mobiliteit van deze soort is een terugkeer van het korhoen als broedvogel onwaarschijnlijk (maar kan, gezien herintroductie in nabije Nederlandse gebieden, niet worden uitgesloten).

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Herstel van de wisselwerking tussen relatief extensief beheerd kleinschalig landbouwgebied en voor een leefbare populatie voldoende aangrenzende heidegebieden.

Korhoen houdt zich in de winter vooral op in de overgangzone van heide en open bosgebieden met kleinschalig cultuurland. Het kleinschalig cultuurland wordt gekenmerkt door:

- extensieve hooilanden
- ruige graslanden
- natte, weinig bewerkte graslandpercelen
- braakliggende graanakkers (geen mais)
- verspreide boomopslag

Vleermuizen

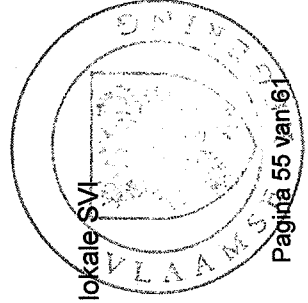
Franjestaart – *Myotis nattereri*

= Populatiedoelstelling:

Behoud van de actuele populaties.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

Een goede tot voldoende lokale SVI

Ruige, Gewone en Kleine dwergvleermuis -
Pipistrellus species

wordt beoogd door:

- behoud, herstel en ontwikkeling van
 lijnvormige landschapselementen
 (zowel groene als blauwe) op de
 aanvliegroutes tussen
 foerageergebied en zomerverblijf
 enerzijds en foerageergebied en
 winterverblijf anderzijds.
- vermijden van lichtpollutie op
 vliegroutes en jacht-, zwerm-, paar-
 en overwinteringsplaatsen

Gewone baardvleermuis – *Myotis mystacinus*
 Brandts vleermuis – *Myotis brandtii*
 Meervleermuis – *Myotis dasycneme*
 Watervleermuis - *Myotis daubentonii*
 Gewone grootoorvleermuis – *Plecotus auritus*
 Grijsz groteoorvleermuis – *Plecotus austriacus*

= Populatiedoelstelling:

Behoud van de actuele populaties.

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

De *Myotis*- en *Plecotus*-soorten kunnen
 mee profiteren van de doelen die voor
 de andere vleermuissoorten zijn gesteld
 aangaande KLE's.

Kamsalamander – *Triturus cristatus*

↑ Populatiedoelstelling:

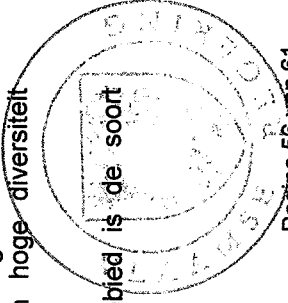
Kamsalamander komt in het
 vogelrichtlijngebied voor in het
 gemeentebos Baetenheide en in
 voedselrijke(re) plassen in het
 domeinbos Ravels en de periferie ervan
 (Kijkverdriet, in SBZ-H).

Toename van de huidige populaties,

↑ Kwaliteitsdoelstelling:

De voortplantingsplaatsen zijn poelen,
 vijvers, kleigroeven, relatief voedselrijke
 vennen en andere plassen met een
 neutrale pH. Het leefgebied wordt
 gekenmerkt door een hoge diversiteit
 aan biotopen.

In het vogelrichtlijngebied is de soort

door kwaliteitsverbetering van het leefgebied via bijkomende aanleg van een functioneel netwerk van poelen (zowel in SBZ-V als SBZ-H).

Per populatie wordt gestreefd naar 20-50 adulte dieren die zich in één (> 250 m²) of meerdere (3-5, < 100 m²) permanente plassen voortplanten.

De plassen liggen in een matrix van geschikt leefgebied (kleinschalig landschap met ruigtevegetaties, houtwallen, e.d.).

aanwezig in poelen.

Globaal wordt een voldoende tot goede SVI beoogd door:

- verbeteren van de habitatkwaliteit van de huidige leefomgeving
 - o voldoende waterpartijen
 - o behoud neutrale pH
 - o tegengaan eutrofiëring
 - o tegengaan beschaduwing
 - o weinig tot geen predatie door vissen
 - o 10-50% (onder)watervegetaties
 - o nabijheid van geschikt landbiotoop

II. Prioriteiten

Voor de verschillende voorkomende habitats en soorten zijn doelen geformuleerd. Voor een aantal doelstellingen zijn bijkomende inspanningen noodzakelijk. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. De realiseerbaarheid hangt onder andere af van de kostprijs van de inspanningen, de maatschappelijke context en de technische kennis. In paragraaf 8.3 wordt een overzicht gegeven van de prioriteit, dekkingsgraad en de nodige inspanning hiervoor. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal bewerkstelligen. De hieronder opgeijste acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen.

1. Instellen van een gericht natuurbeheer voor habitats met een open karakter

Dit habitatrictijgebied wordt uitgesproken gekenmerkt door habitats met een open karakter. Zonder gericht beheer evolueren ze naar andere ecotopen. In deelgebieden 1, 10, 11, 12, 13 en 16, waar habitats met een uitgesproken open karakter tot doel worden gesteld, dient een gericht beheer ingesteld. De potenties voor habitats met een open karakter in de bestaande terreinen in beheer of eigendom van de terreinbeheerders dienen maximaal aangesneden. Bijkomend kan dit verwerving van de zones met open relictvegetaties door het Agentschap voor Natuur en Bos of een terreinbeherende vereniging inhouden.

2. (Versnelde) omvorming bestaande naaldbossen naar zuurminnende eikenbossen

De naaldbossen in de SBZ moeten door gericht beheer (inclusief extotenbestrijding) zoveel mogelijk omgevormd worden naar de nagestreefde zuurminnende eikenberkenbossen. Voor de bossen, beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (37% van het bosareaal in de SBZ), wordt er vanuit gegaan dat op termijn minimaal 80% van de beheerde bosoppervlakte zal evolueren in de gewenste richting door de toepassing van de bestaande beheervisie van het Agentschap. In de private bossen (41% van het gekarteerde bosareaal) gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk (veelal naaldbos) kan omvorming gerealiseerd worden via de toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer. Geraamd wordt dat 20% Europees boshabitat hierdoor gerealiseerd wordt in deze naaldbossen. De bosgroep Noorderkempen kan hier initiatief in nemen.

3. Opheffen actueel onaangepast beheer heiden en vennen

Het bewerkstelligen van een algemeen natuurbeheer in de zones/deelgebieden waar heden een zuiver soortenbeheer wordt gevoerd. Het bijstellen van het soorten- en faunabeheer zodat het ook compatibel is met tot doel gestelde habitats, soorten en hun leefgebied. Het behouden van draagvlak bij jagers, vissers en privé-landbeheerders is in deze belangrijk. Dit draagvlak kan verder uitgebouwd worden door het ontwikkelen van oplossingen voor jacht-, land- en natuurgebruik die zowel gericht zijn op de realisatie van de doelen voor habitats en soorten, als het verzekeren van de vormen van gebruik, en waarbij het duurzaam behoud ervan wordt beoogd.

4. Opheffen lokale knelpunten hydrologie

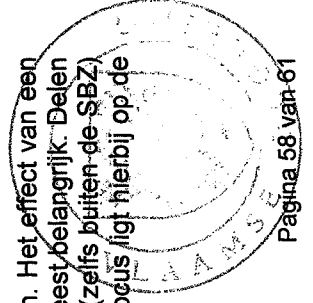
Het opheffen van lokale knelpunten hydrologie is noodzakelijk, zodat herstel en toename van grondwaterafhankelijke habitattypes duurzaam gerealiseerd kan worden en een voldoende tot goede SVI bereikt kan worden. Hierbij dient rekening gehouden met het feit dat een zodanige oppervlakte van deze habitattypes voorzien dient te worden dat een duurzaam behoud, herstel en ontwikkeling mogelijk is. Ook leef- en foeragegebieden van een aantal tot doel gestelde Bijlage I-soorten situeren zich in de vochtige tot natte steer (blauwborst, blauwe kiekendief, grote zilverreiger, kemphaan, regenwulp). Het herstel van de natuurlijke hydrologie (kwel-infiltratie relatie) impliceert mogelijk ook maatregelen in inzijsgebieden buiten de SBZ. Maatregelen kunnen gaan van versnelde omvorming van naaldhout (beperken verdamping), het dempen van waterafvoerende grachten in bossen in de inzijsgebieden tot meer civieltechnische ingrepen. In de meeste gevallen zal in functie van het opheffen van lokale knelpunten verder onderzoek noodzakelijk zijn naar de technische mogelijkheden en concrete afstemming van het peilbeheer, rekening houdend met andere aanwezige functies in en buiten de SBZ.

5. Verminderen van milieudrukken

Zure depositie is een probleem voor meerdere van de tot doel gestelde habitats (2310 psammofiele heide, 2330 stuifduinen, 3110 en 3130 oligo- en mesotrofe vennen, 3160 dystrofe vennen, 4010 vochtige heide, 4030 droge heide) en de soorten die hiermee verbonden zijn (heikikker, kamsalamander, ...). Zure depositie heeft zowel lokale als meer algemene oorzaken. In functie van een vermindering van verzurende depositie zijn zowel bron- als gebiedsgerichte maatregelen nodig. Vermesting en eutrofiëring, via de lucht (droge en natte depositie) en via waterrelaties (oppervlaktewater, grondwater), is een probleem voor meerdere van de tot doel gestelde habitats en de soorten (leefgebied, foerageergebied, ...) die hiermee verbonden zijn. Ook voor vermessing gelden zowel lokale als algemene oorzaken. In functie van een vermindering zijn zowel bron- als gebiedsgerichte maatregelen nodig. De beïnvloeding via waterrelaties kan grotendeels door inrichting worden opgeheven.

6. Het verbinden van leefgebieden en populaties en het opheffen van barrières

Het habitatrictijingsgebied bestaat uit 16 deelgebieden waartussen transportinfrastructuur en andere vormen van grondgebruik aanwezig zijn. Het effect van een barrière is afhankelijk van soort tot soort. Verkeerswegen, het kanaal Dessel-Schoten en bebouwing zijn in de context van dit gebied het meest belangrijk. Delen van het landschap kunnen als gevolg van verlichting minder goed, zelfs onbereikbaar worden voor vleermuizen. Aanleg van nieuwe wegen (zelfs buiten de SBZ) en in- en uitbreiding van bebouwde oppervlaktes (bewoning, industrie, ...) zijn in de context van deze SBZ belangrijke aandachtspunten. Focus ligt hierbij op de

verschillende amfibieënsoorten, vleermuizen, maar ook op andere habitattypische soorten met een beperkt dispersievermogen zoals vlinders. Ook kenmerkende planten van 'oud bos' (hoewel minder relevant voor deze SBZ) hebben vaak een gering dispersievermogen. Voor een aantal soorten zijn de aanwezige leef- en foerageergebieden te klein in oppervlakte en te ver van elkaar gelegen. Een aantal minder mobiele soorten hebben nood aan verbindingen en kwalitatieve refugia (zelfs tijdelijk) in deze verbindingen (gaande van natte stapstenen voor amfibieën tot vleermuiskeiders). Een functionele verbinding tussen (deel)populaties is essentieel voor het behoud van gezonde populaties aan dier- en plantensoorten, en daarmee ook het duurzaam behoud van de habitats. In grote delen van het vogelrichtinggebied zijn natuurwaarden teruggedrongen tot het openbaar domein langs wegen en waterlopen (bermen, oevers). Dit probleem stelt zich ook in intensief gebruikte delen van de SBZ-H. In de ruilverkavelingen is het echter een bewuste keuze om de nog aanwezige natuurwaarden mee te verankeren in een aangepast, verbreed openbaar domein. Het openbaar domein langs wegen en waterlopen vormt op landschapsniveau de verbinding tussen de verschillende natuur- en boskernen. Daar waar de habitats vlakvormig verdwenen, zijn ze vaak nog abundant aanwezig in het openbaar domein (*in casu* lijnvormige grazige landschapselementen) en blijft omwille van de reservoïrfunctie die ze hebben duurzaam (vlakvormig) herstel van habitats en herkolonisatie van soorten mogelijk. In dit kader is het niet enkel belangrijk om de samenhang tussen deelpopulaties zo goed mogelijk te bewaren en waar mogelijk te herstellen en te versterken (actief beleid inzake herstel van kleine landschapselementen en lineaire groene en blauwe landschapsstructuren), maar ook door de verbindingen ertussen ook (soort)gericht te beheren (bv. via een aangepast berm- en waterloopbeheer).

7. Geïntegreerd beheer van invasieve exoten en zomerganzen

De omvorming van bestaande naaldbossen naar habitatwaardige bossen wordt in verschillende gebieden gehinderd door Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik, in mindere mate door rododendron en ingebrachte sierbomen en -struiken. Wat fauna betreft, vormt stierkikker een ernstig probleem in het Goorke en Rode Del dat snel uitbreiding kan nemen. Zomerganzen (waaronder een aantal invasieve exoten) zijn in meerdere deelgebieden een knelpunt. Grijs kronkelsteeltje is aanwezig in de heideterreinen. De visfauna van de vennen worden gedomineerd door exoten als zonnebaars, Amerikaanse dwergmeerval, Amerikaanse hondsvij en blauwbandgrondel. Japanse duizendknoop en reuzenbalsemien koloniseren berm- en oevervegetaties.

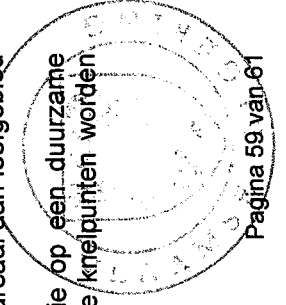
8. Verminderen van recreatiedrukken

In haast alle bos- en waterrijke deelgebieden zijn een groot aantal tweede verblijven en andere constructies opgetrokken in gebieden die hier conform het gewestplan Turnhout niet toe bestemd zijn. In veel van de deelgebieden leidde en leidt dit nog steeds tot verlies van Europese natuurwaarden. De problematiek stelt zich uitgesproken in de Rode Del (16) en in mindere mate in Liereman-Korhaan (1) en Moer (2). In de deelgebieden 3, 5, 6, 7 en 9 komen zonevreedde weekendverblijven eerder verspreid voor. Hiervoor dient in overleg een structurele oplossing te worden uitgewerkt. In het gebied is er een stijgende recreatiedruk. Bijzondere aandachtsgebieden zijn de weidevogelreinen in het Turnhouts vennengebied (3, 5) en het vliegveld van Weelde (5). Een hoge recreatiedruk kan hier leiden tot verstoring enerzijds, een sterke vertreding van heidevegetaties anderzijds.

9. Uitwerken van een maatregelenprogramma ter versterking van het landschap en vogelpopulaties

De overgangzone tussen heidekernen en kleinschalig cultuurlandschap is van belang als leefgebied van ondertussen verdwenen soorten als korhoen, maar ook voor pleisteraars als blauwe kiekendief. Kleine landschapselementen zoals houtkanten, hagen, veldbosjes, struwelen, hoogstamboomgaarden, graanakkers (andere dan maïs), braakpercelen, ruitgestroken, rietkragen, sloten, poelen en waterlopen en schrale(re) bermen zijn naast leefgebied voor deze soorten ook stapstenen of verbindende lineaire structuren voor vleermuizen en kamsalamander. Soorten als grote zilverreiger, blauwe en bruine kiekendief zijn in de grote open weide- en akkergebieden afhankelijk van het aanbod aan amfibieën, muizen en zangvogels in deze landschapsstructuren. Vogelsoorten van meer open graslandgebieden, zelfs primaire en secundaire weidevogels, hebben evenzeer baat bij een gediversifieerd mozaïeklandschap. Naast een areaal aan leefgebied in de natuurterreinen is er ook daarbuiten voldoende kwalitatief leefgebied voor moeras- en weidevogels vereist.

Kennis en ervaring met beheer van populaties moeras- en weidevogels is opgebouwd en wordt gedeeld. Dit is echter geen garantie op een duurzame instandhouding. Het kan nodig zijn om per soort (of per ecologische soortengroep) een soortbeschermingsplan op te stellen waarin alle knelpunten worden.

vermeld die verantwoordelijk zijn voor de stagnatie of achteruitgang van de populatie. Met hieraan gekoppeld een voorstel tot herstelmaatregelen en een afsprakenkader aangaande uitvoering (bv. in samenwerking met actoren landbouw en jacht).

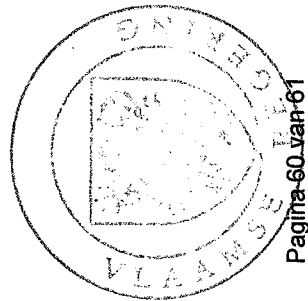
10. Uitvoeren van het raamakkoord 'Landschap De Liereman en omgeving'

In 'Landschap de Liereman en omgeving' is er na intensief lokaal overleg o.l.v. het kabinet van de Minister van Leefmilieu, een raamakkoord tot stand gekomen tussen natuur en landbouw (2011), waarin ruimtelijke afspraken vastgelegd zijn. In het raamakkoord werden afspraken vastgelegd over welke gebieden in de toekomst voor landbouw gebruikt zullen worden, en welke gebieden naar natuur evolveren. Het raamakkoord geeft invulling aan de beslissing van de Vlaamse Regering uit 2008 met betrekking op de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS).

Er werd beslist dat:

- het noordelijk deel "Oosthoven en Laks" zal herbevestigd worden als agrarisch gebied. Hiermee wordt een landbouwgebruik bevestigd en bestendig, met ruimte voor verdere ontwikkeling;
- het zuidwestelijke gedeelte "Liereman" een groene bestemming zal krijgen, waarin natuurontwikkeling alle kansen krijgt;
- het oostelijk gedeelte "Braekeleer" zal ingekleurd worden als natuurverwevingsgebied waarin natuurontwikkeling en landbouwgebruik nevensgeschikt zijn.

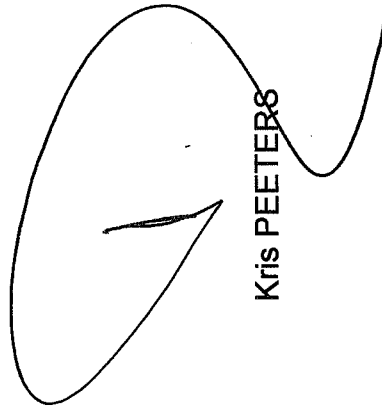
Bovendien werd beslist tot de opmaak van een raamakkoord omtrent een flankerend landbouwbeleid en natuurontwikkeling. Het Raamakkoord dient ruimtelijk nog verankerd te worden via een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrictlijn van de speciale beschermingszone BE2100024 'Vennen, heiden en moerassen rond Turnhout' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone BE2101538 'Arendonk, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Turnhout' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten.

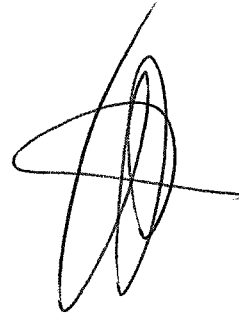
Brussel, 23 april 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Joke SCHAUVLIEGE

Eensluidend afschrift,

Liesbeth Van Snick
medewerker

